

DECIZIA NR. 1078 din 18 decembrie 2003

privind aprobarea
Criteriilor si metodelor pentru aprobarea preturilor si
stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale

În temeiul art.5, lit.j) si ale art 8 alin. 4 si 5 din Ordonanta Guvernului nr.41/2000 privind înfiintarea, organizarea si functionarea Autoritatii Nationale de Reglementare în Domeniul Gazelor Naturale (ANRGN), aprobata cu modificari prin Legea nr. 791/2001,

Presedintele Autoritatii Nationale de Reglementare în Domeniul Gazelor Naturale adopta prezenta:

DECIZIE

Art.1 - Se aproba Criteriile si metodele pentru calculul preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, prevazute în anexa care face parte integranta din prezenta decizie.

Art.2 - La data intrarii în vigoare a prezentei decizii se abroga Decizia presedintelui ANRGN nr. 654/ 2002 privind aprobarea „Criteriilor si metodelor pentru stabilirea preturilor si a tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 506 din 12 iulie 2002.

Art.3 – Compartimentele de resort din cadrul ANRGN vor duce la îndeplinire la îndeplinire prevederile prezentei decizii.

Art. 4 – Prezenta decizie va fi publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Presedintele
Autoritatii Nationale de Reglementare
în Domeniul Gazelor Naturale

Dan Pantilie

**CRITERII SI METODE
PENTRU APROBAREA PRETURILOR
SI STABILIREA TARIFELOR REGLEMENTATE
ÎN SECTORUL GAZELOR NATURALE**

Document final

**Criterii si metode
pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate
în sectorul gazelor naturale**

- I. Principii generale**
- II. Definirea perioadelor de reglementare**
- III. Definirea activitatilor reglementate**
- IV. Veniturile reglementate**
- V. Structura preturilor si a tarifelor reglementate**
- VI. Evidentele contabile reglementate**
- VII. Rata reglementata a rentabilitatii**
- VIII. Factori de ajustare a veniturilor reglementate**
- IX. Facturarea**
- X. Procedura de stabilire a tarifelor si de aprobare a preturilor reglementate**
- XI. Dispozitii finale**

Capitolul I Principii generale

Art. 1 Prezentele criterii si metode au ca scop fundamentarea si stabilirea:

- a) preturilor reglementate din sectorul gazelor naturale, la care se realizeaza furnizarea reglementata a gazelor naturale, denumite în continuare *preturi finale reglementate*;
- b) tarifelor reglementate pentru serviciile de transport al gazelor naturale printr-un sistem de transport, denumite în continuare *tarife de transport*;
- c) tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare a gazelor naturale în depozite subterane, denumite în continuare *tarife de înmagazinare*;
- d) tarifelor reglementate pentru serviciile de distributie a gazelor naturale prin sistemele de distributie, denumite în continuare *tarife de distributie*.

Art. 2 (1) *Preturile finale reglementate* - preturile la este realizata furnizarea reglementata, catre consumatorul final, a cantitatii echivalente cu 1000 mc gaze naturale aflata în conditiile standard de presiune, temperatura si de calitate a gazelor naturale prevazute în Standardul SR 3317.

(2) Preturile finale reglementate se stabilesc diferentiat pe categorii de consumatori, pentru fiecare sistem omogen de distributie, în functie de configuratia sistemelor prin care se realizeaza furnizarea gazelor naturale.

(3) Preturile finale reglementate nu includ T.V.A.

Art. 3 (1) *Tarifele de transport* - contravaloarea serviciilor de transport prestate pentru rezervarea capacitatii de transport si pentru utilizarea sistemului de transport,

pentru o cantitate echivalenta cu 1000 mc gaze naturale aflata în conditiile standard de presiune, temperatura si de calitate a gazelor naturale prevazute în Standardul SR 3317.

(2) Tarifele de transport se stabilesc diferentiat pentru fiecare titular al licentei de transport si pentru fiecare sistem de transport operat de acesta, în functie de caracteristicile tehnice si regimul de exploatare al fiecarui sistem de transport.

(3) Tarifele de transport nu includ :

- a) contravaloarea gazelor naturale;
- b) contravaloarea serviciilor prestate de titularii licentei de transport, în calitate de furnizori de gaze naturale, pentru sau în legatura cu comercializarea gazelor naturale;
- c) impozitul pentru gazele naturale din productia interna;
- d) contravaloarea lucrarilor de executie a instalatiilor de racordare si de racordare la sistemul de transport

(4) Tarifele de transport nu includ T.V.A.

Art. 4 (1) *Tarifele de înmagazinare* - contravaloarea serviciilor prestate pentru rezervarea capacitatii de înmagazinare într-un depozit subteran si pentru utilizarea depozitului subteran, pentru o cantitate echivalenta cu 1000 mc gaze naturale aflata în conditiile standard de presiune, temperatura si de calitate a gazelor naturale prevazute în Standardul SR 3317, pentru un ciclu complet de înmagazinare.

(2) Tarifele de înmagazinare se stabilesc diferentiat, pentru fiecare titular al licentei de înmagazinare si pentru fiecare depozit de înmagazinare subterana operat de acesta, în functie de caracteristicile tehnico-geologice si regimul de exploatare al fiecarui depozit de înmagazinare subterana.

(3) Tarifele de înmagazinare nu includ :

- a) contravaloarea gazelor naturale;
- b) contravaloarea serviciilor prestate de titularii licentei de înmagazinare, în calitate de furnizori de gaze naturale, pentru sau în legatura cu comercializarea gazelor naturale;
- c) impozitul pentru gazele naturale din productia interna.

(4) Tarifele de înmagazinare nu includ T.V.A.

Art. 5 (1) *Tarifele de distributie* - contravaloarea serviciilor de distributie prestate pentru rezervarea capacitatii de distributie si pentru utilizarea sistemului de distributie, pentru o cantitate echivalenta cu 1000 mc gaze naturale aflata în conditiile standard de presiune, temperatura si de calitate a gazelor naturale prevazute în Standardul SR 3317.

(2) Tarifele de distributie se stabilesc diferentiat pe categorii de consumatori, pentru fiecare sistem omogen de distributie, în functie de caracteristicile tehnice si regimul de exploatare al fiecarui sistem de distributie.

(3) Tarifele de distributie nu includ :

- a) contravaloarea gazelor naturale furnizate consumatorilor;

- b) contravaloarea serviciilor prestate de titularii licenței de distribuție, în calitate de furnizori de gaze naturale, pentru sau în legătură cu comercializarea gazelor naturale;
 - c) impozitul pentru gazele naturale din producția internă;
 - d) contravaloarea lucrărilor de execuție a bransamentelor, bransarea, respectiv debransarea consumatorilor.
- (4) Tarifele de distribuție nu includ T.V.A.

Capitolul II Definierea perioadelor de reglementare

Art. 6 (1) *Perioada de reglementare* reprezintă intervalul de timp pe parcursul căruia ANRGN reglementează venitul total sau unitar, denumit în continuare venit reglementat, pe care un operator este îndreptățit să îl realizeze în fiecare an al perioadei de reglementare pentru desfășurarea unei activități reglementate.

(2) Determinarea venitului reglementat se realizează pe baza formulelor și a parametrilor prezentați în continuare.

Art. 7 Perioada de reglementare pentru oricare din activitățile reglementate este de 5 ani, cu excepția primei perioade de reglementare (etapa tranzitorie) a cărei durată este de 3 ani.

Art. 8 Pentru operatorii licențiați, care desfășoară activități reglementate la data publicării prezentelor Criterii și metode pentru stabilirea prețurilor și tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, se stabilesc următoarele date de începere a primei perioade de reglementare :

- a. pentru activitatea de înmagazinare subterană a gazelor naturale - 1 aprilie 2004;
- b. pentru activitatea de transport a gazelor naturale prin sistemul național de transport, inclusiv tranzitul gazelor naturale - 1 iulie 2004;
- c. pentru activitățile de distribuție și de furnizare a gazelor naturale - 1 ianuarie 2005.

Art. 9 Pentru operatorii licențiați care nu desfășoară activități reglementate la data publicării prezentelor Criterii și metode pentru stabilirea prețurilor și tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, prima perioadă de reglementare începe la data începerii activității reglementate.

Capitolul III Definierea activităților reglementate

Art. 10 Activitățile pentru care ANRGN stabilește tarife și aprobă prețuri reglementate sunt următoarele :

- a. transportul gazelor naturale
- b. înmagazinarea subterană a gazelor naturale

- c. tranzitul gazelor naturale
- d. distributia gazelor naturale
- e. furnizarea reglementata a gazelor naturale.

Sectiunea.1 Transportul gazelor naturale

Art. 11 *Transportul gazelor naturale* desemneaza ansamblul de activitati si operatiuni desfasurate de titularul licentei de transport pentru sau în legatura cu constructia, exploatarea si dezvoltarea capacitatilor de transport si utilizarea acestora.

Art. 12 *Exploatarea capacitatilor de transport* desemneaza operatiunile si activitatile desfasurate de titularul licentei pentru si/sau în legatura cu întretinerea, repararea, verificarea, asigurarea securitatii în functionare a capacitatii de transport, altele asemenea.

Art. 13 *Dezvoltarea capacitatilor de transport* desemneaza operatiunile si activitatile desfasurate de titularul licentei pentru si/sau în legatura cu cresterea capacitatii de transport.

Art. 14 *Utilizarea sistemului* desemneaza ansamblul de activitati si operatiuni desfasurate de titularul licentei de transport pentru sau în legatura cu :

- a. preluarea gazelor naturale din perimetrele de productie, de înmagazinare subterana si din import;
- b. vehicularea gazelor naturale prin intermediul sistemului de transport, între punctele de delimitare ale sistemului de transport;
- c. predarea gazelor naturale în punctele de livrare sau la export;
- d. masurarea cantitatilor de gaze naturale în punctele de delimitare;
- e. citirea contoarelor/echipamentelor si/sau sistemelor de masurare;

Art. 15 Sunt considerate *activitati auxiliare utilizarii sistemului* activitatile si operatiunile desfasurate de transportator pentru :

- a. dispecerizarea cantitatilor de gaze naturale notificate de utilizatori, prin elaborarea rutelor si aplicarea regimurilor optime de functionare a sistemului de transport si managementul congestiilor de sistem;
- b. asigurarea echilibrului fizic al sistemului de transport si corelarea continua a intrarilor si iesirilor de gaze naturale în si din sistem, conform notificarilor utilizatorilor;
- c. realizarea schimburilor de gaze între utilizatorii sistemului de transport, depozitarea gazelor naturale în conducte, transportul contra-sens al gazelor naturale.

Sectiunea 2 Înmagazinarea subterana a gazelor naturale

Art. 16 *Înmagazinare subterana* a gazelor naturale desemnează ansamblul de activități și operațiuni desfășurate de titularul licenței de înmagazinare pentru sau în legătură cu construcția, exploatarea și dezvoltarea capacităților de înmagazinare subterană și utilizarea acestora.

Art. 17 *Exploatarea capacităților de înmagazinare subterana* desemnează operațiunile și activitățile desfășurate de titularul licenței pentru și/sau în legătură cu întreținerea, repararea, verificarea, asigurarea securității în funcționare a capacității de înmagazinare, altele asemenea.

Art. 18 *Dezvoltarea capacităților de înmagazinare* desemnează operațiunile și activitățile desfășurate de titularul licenței pentru și/sau în legătură cu creșterea capacității de înmagazinare subterană.

Art. 19 *Utilizarea capacităților de înmagazinare subterana* desemnează operațiunile și activitățile desfășurate de titularul licenței pentru și/sau în legătură cu :

- a. injectia gazelor naturale în depozitul subteran;
- b. depozitarea și gestionarea cantităților de gaze naturale din depozitul subteran;
- c. extractia gazelor naturale din depozitul subteran.

Art. 20 *Injectia gazelor naturale în depozitul subteran* desemnează activitățile și operațiunile desfășurate de titularul licenței de înmagazinare pentru a asigura preluarea gazelor naturale, măsurarea, tratarea și vehicularea acestora prin facilitățile de suprafață și introducerea în depozitul subteran.

Art. 21 *Extractia gazelor naturale din depozitul subteran* desemnează activitățile și operațiunile desfășurate de titularul licenței de înmagazinare pentru a asigura scoaterea gazelor naturale din depozitul subteran, tratarea, vehicularea și măsurarea acestora prin facilitățile de suprafață și predarea la transportator și/sau beneficiar.

Sectiunea 3 Tranzitul gazelor naturale

Art. 22 (1) *Tranzitul gazelor naturale* desemnează ansamblul de activități și operațiuni desfășurate de titularul licenței de tranzit pentru sau în legătură cu transportul prin sistemul național de transport și/sau prin conducte magistrale, peste teritoriul României, al gazelor naturale provenite din alt stat și destinate unui stat tert.

(2) Activitatea de tranzit realizată prin sistemul național de transport este inclusă în activitatea de transport definită în Sectiunea 1 „Transportul gazelor naturale”, cu excepția tranzitului realizat prin sisteme de transport sau prin linii directe destinate exclusiv acestei activități, pentru care prezentele „Criterii și metode pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale” nu se aplică.

Sectiunea 4 Distributia gazelor naturale

Art. 23 *Distributia gazelor naturale* desemneaza ansamblul de activitati si operatiuni desfasurate de titularul licentei de distributie pentru sau în legatura cu constructia, exploatarea si dezvoltarea capacitatilor de distributie si utilizarea acestora.

Art. 24 *Exploatarea capacitatilor* de distributie desemneaza operatiunile si activitatile desfasurate de titularul licentei pentru si/sau în legatura cu întretinerea, repararea, verificarea, asigurarea securitatii în functionare a capacitatilor de distributie, altele asemenea.

Art. 25 *Dezvoltarea capacitatilor* de distributie desemneaza operatiunile si activitatile desfasurate de titularul licentei pentru si/sau în legatura cu cresterea capacitatii de distributie.

Art. 26 *Utilizarea sistemului* desemneaza ansamblul de activitati si operatiuni desfasurate de titularul licentei de distributie pentru sau în legatura cu :

- a. preluarea gazelor naturale din perimetrele de productie, din sistemele de transport sau direct din import;
- b. vehicularea gazelor naturale prin intermediul sistemului de distributie, între punctele de delimitare ale sistemului de distributie;
- c. livrarea gazelor naturale la consumatorul final sau la un alt distribuitor;
- d. masurarea cantitatilor de gaze naturale preluate/livrate,
- e. citirea contoarelor/echipamentelor si/sau sistemelor de masurare

Sectiunea 5 Furnizarea reglementata a gazelor naturale

Art. 27 *Furnizarea reglementata a gazelor naturale* desemneaza ansamblul de activitati si operatiuni desfasurate pentru sau în legatura cu :

- a. achizitia gazelor naturale;
- b. comercializarea gazelor naturale catre consumatorii finali, pe baza unor contracte cadru de furnizare si la pret reglementat;
- c. relatiile cu clientii, determinate de încheierea si derularea contractelor de furnizare.

Capitolul IV Venitul reglementat

Art. 28 (1) *Venitul reglementat* reprezinta venitul aferent unui an al perioadei de reglementare, recunoscut si permis de ANRGN unui operator, pentru acoperirea costurilor aflate sub controlul managementului operatorului, necesare desfasurarii activitatii reglementate într-o maniera prudenta.

(2) *Venitul reglementat* nu acopera costurile ce nu pot fi controlate si asupra carora conducerea operatorului nu poate actiona direct pentru cresterea eficientei activitatii desfasurate, denumite în continuare *costuri preluate direct*, reprezentând :

- a) contributii la fondul de sanatate, la fondurile speciale, altele de aceeași natura, aferente fondului de salarii;
- b) taxe, impozite, contributiile la fonduri speciale, altele asemenea stabilite conform reglementarilor legale în vigoare;
- c) redevențele pentru concesiunea bunurilor aflate în proprietatea publica a statului;
- d) redevențele prevazute în contractele de concesiune a serviciului de distributie si/sau a bunurilor aferente, chiriile prevazute în contractele de închiriere a bunurilor ce alcatuiesc rețelele de distributie, precum si taxele locale stabilite de autoritati pentru realizarea serviciilor de distributie.
- e) costurile pentru achizitia gazelor naturale destinate revânzării, în cazul activitatii de furnizare reglementata, inclusiv costurile serviciilor aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna;
- f) alte costuri aflate în afara controlului operatorului, recunoscute ca atare de ANRGN.

Art. 29 (1) Pentru activitatea de transport, respectiv, pentru activitatea de înmagazinare subterana, venitul este reglementat la nivelul acoperirii costurilor totale aferente unui an al perioadei de reglementare, necesare desfasurării activitatii reglementate într-o maniera prudenta, denumit în continuare *venit reglementat total*

(2) Pentru activitatea de distributie, respectiv pentru activitatea de furnizare reglementata, venitul este reglementat la nivelul acoperirii costurilor unitare aferente unui an al perioadei de reglementare, necesare desfasurării activitatii reglementate într-o maniera prudenta, denumit în continuare *venit reglementat unitar*.

Art. 30 (1) Pentru activitatea de distributie, *venitul reglementat unitar*, în primul an al perioadei de reglementare, se determina, pentru fiecare operator, prin împartirea venitului de baza aferent activitatii de distributie la cantitatea totala estimata a fi distribuita în primul an al perioadei de reglementare;

(2) Pentru activitatea de furnizare reglementata, *venitul reglementat unitar*, în primul an al perioadei de reglementare, se determina, pentru fiecare furnizor, prin împartirea venitului de baza aferent activitatii de furnizare reglementata la cantitatea totala estimata a fi furnizata în primul an al perioadei de reglementare.

(3) Cantitatea totala estimata a fi distribuita în primul an al perioadei de reglementare prevazuta la alin. (1), respectiv cantitatea totala estimata a fi furnizata în primul an al perioadei de reglementare prevazuta la alin. (2), se fundamenteaza de catre fiecare operator. Considerentele care stau la baza fundamentării si metodele de previzionare utilizate sunt prezentate ANRGN odata cu acestea

Art. 31 Pe parcursul perioadei de reglementare, venitul reglementat al fiecarui operator se ajusteaza doar pe baza formulelor specifice fiecarei activitati reglementate si a parametrilor predefiniti pentru fiecare operator, stabilite la începutul perioadei de reglementare.

Sectiunea 1 Venitul reglementat în primul an al perioadelor de reglementare

Art. 32 (1) Pentru primul an al fiecarei perioade de reglementare se calculeaza, pentru fiecare activitate reglementata si pentru fiecare operator, *venitul total aferent primului an al perioadei de reglementare*.

(2) Venitul total aferent primului an al perioadei de reglementare include *venitul de baza*, reprezentând venitul reglementat în primul an al perioadei de reglementare *si costurile preluate direct* aferente.

Art. 33 (1) *Venitul de baza* acopera costurile operatorului necesare desfasurarii, de o maniera prudenta, a activitatii reglementate în primul an al perioadei de reglementare. Costurile sunt recunoscute de ANRGN în conformitate cu principiile si regulile din prezentele „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”.

(2) În venitul de baza nu sunt incluse costurile preluate direct.

Art. 34 (1) Formula generala pentru calculul *venitului de baza* în primul an al perioadei de reglementare, pentru orice companie si/sau activitate reglementata, este urmatoarea :

$$VB_0 = OPEX_0 + R_0R \times RAB_0 + AR_0 + DV_0$$

unde :

VB_0 – venitul de baza, calculat ca venit total necesar operatorului în primul an al perioadei de reglementare;

$OPEX_0$ – cheltuielile operationale totale ale operatorului, estimate pentru primul an al perioadei de reglementare.

R_0R – rata reglementata a rentabilitatii, recunoscuta de ANRGN pentru fiecare activitate reglementata;

RAB_0 – valoarea reglementata a activelor reprezentând valoarea imobilizarilor corporale si necorporale la începutul primului an al perioadei de reglementare, inclusiv capitalul de lucru, recunoscuta de ANRGN;

AR_0 – amortizarea reglementata a imobilizarilor corporale si necorporale, recunoscuta de ANRGN pentru primul an al perioadei de reglementare;

DV_0 – componenta de redistribuire între operator si consumatori a sporului de eficienta economica realizata pe parcursul precedentei perioade de reglementare.

Pentru prima perioada de reglementare, aceasta valoare este nula;

(2) *Costurile preluate direct*, prevazute la art.28 alin. (2), lit. a) – d) se calculeaza pe baza reglementarilor legale existente la data stabilirii venitului de baza si adauga la venitul de baza stabilit conform formulei de la alin. (1).

(3) *Costurile preluate direct*, prevazute la art.28 alin. (2), lit. e) se calculeaza conform prevederilor art. 40, 41 si 42 si adauga la venitul de baza stabilit conform formulei de la alin. (1).

Art. 35 Elementele care definesc venitul de baza, pentru oricare din perioadele de reglementare, se determina conform regulilor stabilite prin prezentele criterii si metode si sunt recunoscute de ANRGN la fundamentarea venitului de baza numai în masura în care respecta aceste reguli.

Art. 36 (1) Sporul de eficienta economica se defineste ca fiind diferenta dintre costurile recunoscute de ANRGN pentru determinarea venitului de baza în primul an al perioadei de reglementare si nivelul costurilor realizate de operator în aceeași perioada de timp.

(2) În sporul de eficienta economica nu se includ economiile de costuri generate de reduceri ale impozitului pe profit.

Art. 37 La finele fiecărei perioade de reglementare, ANRGN analizeaza informatiile transmise de operator si cuantifica câștigurile de eficienta economica realizate de catre acesta în fiecare an al perioadei de reglementare.

Art. 38 Operatorul are dreptul de a retine integral echivalentul financiar al sporului de eficienta economica obtinut pe parcursul perioadei de reglementare, pentru un interval de timp de 5 ani, începând cu anul în care acesta a fost obtinut.

Art. 39 Pentru activitatea de furnizare reglementata, la determinarea venitului total aferent primului an al perioadei de reglementare, costurile pentru achizitia gazelor naturale, inclusiv costurile serviciilor aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, nu se includ în cheltuielile de operare (OPEX).

Subsectiunea 1.1 Suma fixa unitara pentru acoperirea costurilor de achizitie a gazelor naturale

Art. 40 Suma fixa unitara - CUG^{fr} pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente si impozitul pentru gazele naturale din productia interna, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementata, se determina de catre ANRGN la începutul fiecărui an al perioadei de reglementare si este recunoscuta în venitul reglementat unitar.

Art. 41 (1) Suma fixa unitara pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale se estimeaza pentru fiecare an al perioadei de reglementare, anterior începerii acestuia, pe baza urmatoarelor elemente:

- a) prognoza privind cererea totala de gaze naturale, cererea consumatorilor finali aferenta activitatii de furnizare reglementata;
- b) prognoza privind structura surselor de gaze naturale din productia interna si din import, necesare acoperirii cererii totale;
- c) prognoza privind partea din cantitatile de gaze naturale destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, ce urmeaza a fi transportata si/sau înmagazinata;
- d) prognoza privind evolutia preturilor de achizitie a gazelor naturale din import, inclusiv comisioanele vamale si altele asemenea;
- e) prognoza privind evolutia preturilor de achizitie a gazelor naturale din productia interna;
- f) tarifele pentru serviciile de transport si înmagazinare subterana;
- g) impozitul pentru gazele naturale din productia interna;

(2) Prognozele privind elementele care stau la baza estimarii sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale, mentionate la alin. (1), se elaboreaza de ANRGN pe baze metodologiei proprii, publicata în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentelor „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”.

Art. 42 (1) Formula generala de calcul a sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor legate de achizitia gazelor naturale, destinate revânzarii în cadrul activitatii de furnizare reglementata, este urmatoarea:

$$\text{CUG}^{\text{fr}} = \frac{Q_{\text{imp}}^{\text{fr}} * P_{\text{imp}} + Q_{\text{int}}^{\text{fr}} * P_{\text{int}} + Q_{\text{int}}^{\text{fr}} * \text{IMP} + Q_{\text{t}}^{\text{fr}} * T_{\text{t}} + Q_{\text{ds}}^{\text{fr}} * (T_{\text{ds}} + T_{\text{t}})}{Q_{\text{imp}}^{\text{fr}} + Q_{\text{int}}^{\text{fr}}}$$

unde :

$Q_{\text{imp}}^{\text{fr}}$ – cantitatea anuala de gaze naturale din import;

$Q_{\text{int}}^{\text{fr}}$ – cantitatea anuala de gaze naturale din productie interna;

Q_{t}^{fr} – cantitatea anuala de gaze naturale transportata;

$Q_{\text{ds}}^{\text{fr}}$ – cantitatea anuala de gaze naturale înmagazinata în depozite subterane,;

P_{imp} – pretul mediu de import;

P_{int} – pretul mediu al productiei interne;

T_{t} – tariful reglementat pentru serviciile de transport;

T_{ds} – tariful reglementat pentru serviciile de înmagazinare subterana;

IMP – impozitul pentru gazele naturale din productia interna, stabilit conform prevederilor legale în vigoare.

(2) Elementele din formula prezentata la alin. (1) sunt previzionate de ANRGN conform metodologiei proprii, mentionate la art. 41, alin. (2).

Sectiunea 2 Ajustarea veniturilor reglementate în perioada de reglementare

Art. 43 În cadrul perioadei de reglementare, ANRGN aplica anual formule de ajustare ale veniturilor operatorilor care desfasoara activitati reglementate, dupa cum urmeaza:

- a. în cazul activitatii de transport si, respectiv, activitatii de înmagazinare subterana a gazelor naturale formulele de ajustare se aplica venitului reglementat;
- b. în cazul activitatii de distributie si, respectiv, activitatii de furnizare reglementata a gazelor naturale formulele de ajustare se aplica venitului unitar reglementat.

Subsectiunea 2.1 Activitatea de transport

Art. 44 (1) În cadrul perioadei de reglementare, formula anuala de ajustare a venitului total anual al activitatii de transport este urmatoarea :

$$VT_i^t = [VRT_{i-1}^t \times (1 + RI_i - X^t)] + CE_{i-1}^t + \Delta DP_i^t + \Delta CS_{i-1}^t + \Delta VRT_{i-1}^t + \Delta INV_{i-1}^t$$

unde :

VT_i^t – venitul total în anul „i”;

VRT_{i-1}^t - venitul reglementat total în anul „i-1” (anul precedent);

RI_i - rata inflatiei utilizata la fundamentarea bugetului de stat pentru anul „i”, conform celor explicitate la art. 130;

X^t – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de transport, stabilita estimata de ANRGN la începutul perioadei de reglementare pentru fiecare operator, conform celor explicitate la art. 127- art . 129 ;

CE_{i-1}^t – costuri neprevazute, realizate din activitatea de transport în anul „i-1”, datorate aparitiei unor factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului, explicitate în art. 131;

ΔDP_i^t – diferenta dintre valoarea maxima recunoscuta de ANRGN în costurile operatorului, pentru plata unor despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta al activitatii de transport în anul „i” si cea recunoscuta pentru anul „i-1”. Costurile de aceasta natura se includ în formula de calcul a venitului de baza si în formulele de ajustare anuale, dupa elaborarea standardelor de performanta specifice.

ΔCS_{i-1}^t – diferenta dintre costurile preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” si cele efectiv realizate în acelasi an, conform celor explicitate în art. 132;

ΔVRT_{i-1}^t – componenta de corectie a venitului reglementat total, calculata ca diferenta dintre venitul reglementat total în anul „i-1” si cel efectiv realizat în acelasi an, ajustata cu rata reglementata a rentabilitatii capitalului, pe baza formulei :

$$\Delta VRT_{i-1}^t = (1 + RoR) \times (VRT_{i-1}^t - V_{realizat})$$

ΔINV_{i-1}^t – componenta de corectie pentru capitalul investit în anul „i-1”, calculata astfel :

$$\Delta INV_{i-1}^t = INV_{i-1}^t \times RoR + \frac{INV_{i-1}^t}{n}$$

unde:

- INV_{i-1}^t – valoarea imobilizarilor corporale puse în functiune în anul „i-1”;
- RoR – rata reglementata a rentabilitatii pentru perioada de reglementare;
- n – durata reglementata de amortizare a imobilizarilor corporale puse în functiune, exprimata în ani;

(2) Valoarea anuala a imobilizarilor corporale puse în functiune, utilizata la determinarea termenului ΔINV_{i-1}^t din formula prezentata la alin.(1), se determina conform metodologiilor de evaluarea ANRGN, publicate la începutul fiecărei perioade de reglementare.

Subsectiunea 2.2 Activitatea de înmagazinare subterana

Art.45 (1) În cadrul perioadei de reglementare, formula anuala de ajustare a venitului total al activitatii de înmagazinare subterana este urmatoarea :

$$VT_i^{ds} = [VRT_{i-1}^{ds} \times (1 + RI_i - X^{ds})] + CE_i^{ds} + \Delta DP_i^{ds} + \Delta CS_{i-1}^{ds} + \Delta VRT_{i-1}^{ds} + \Delta INV_{i-1}^{ds}$$

unde :

VT_i^{ds} – venitul total în anul „i”;

VRT_{i-1}^{ds} - venitul reglementat total în anul „i-1” (anul precedent);

RI_i - rata inflatiei utilizata la fundamentarea bugetului de stat pentru anul „i”, conform celor explicitate la art. 130;

X^{ds} – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de înmagazinare subterana, estimata de ANRGN la începutul perioadei de reglementare pentru fiecare operator, conform celor explicitate la art. 127- art . 129;

CE_i^{ds} – costuri neprevazute, realizate din activitatea de înmagazinare subterana în anul „i-1”, datorate aparitiei unor factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului, explicitate în art. 131;

ΔDP_i^{ds} – diferenta dintre valoarea maxima recunoscuta de ANRGN în costurile operatorului pentru plata unor despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta al activitatii de înmagazinare subterana în anul „i” si cea recunoscuta pentru anul „i-1”. Costurile de aceasta natura se includ în formula de calcul a venitului de baza si în formulele de ajustare anuale, dupa elaborarea standardelor de performanta specifice.

ΔCS_{i-1}^{ds} – diferenta dintre costurile preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” și cele efectiv realizate în același an, conform celor explicitate în art. 132;
 ΔVRT_{i-1}^{ds} – componenta de corectie a veniturii reglementat total, calculata ca diferenta dintre venitul reglementat total și cel efectiv realizat în anul „i-1”, ajustata cu rata reglementata a rentabilitatii capitalului, pe baza formulei :

$$\Delta VRT_{i-1}^{ds} = (1+RoR) \times (VRT_{i-1}^{ds} - V_{realizat})$$

ΔINV_{i-1}^{ds} – componenta de corectie pentru capitalul investit în anul „i-1”, calculata astfel :

$$\Delta INV_{i-1}^{ds} = INV_{i-1}^{ds} \times RoR + \frac{INV_{i-1}^{ds}}{n}$$

unde:

- INV_{i-1}^{ds} – valoarea imobilizarilor corporale puse în functiune în anul „i-1”;
- RoR – rata reglementata a rentabilitatii pentru perioada de reglementare;
- n – durata reglementata de amortizare a imobilizarilor corporale puse în functiune, exprimata în ani;

(2) Valoarea anuala a imobilizarilor corporale puse în functiune, utilizata la determinarea termenului ΔINV_{i-1}^t din formula prezentata la alin.(1), se determina conform metodologiilor de evaluarea ANRGN, publicate la începutul fiecărei perioade de reglementare.

Subsectiunea 2.3 Activitatea de distributie

Art. 46 (1) În cadrul perioadei de reglementare, formula anuala de ajustare a veniturii unitar al activitatii de distributie este urmatoarea :

$$VU_i^d = [VRU_{i-1}^d \times (1 + RI_i - X^d) \times (EGC^d)] + CE_i^d + \Delta DP_i^d + \Delta CS_{i-1}^d + \Delta INV_{i-1}^d$$

unde :

- VU_i^d – venitul unitar în anul „i”;
- VRU_{i-1}^d - venitul reglementat unitar în anul „i-1” (anul precedent);
- RI_i - rata inflatiei utilizata la fundamentarea bugetului de stat pentru anul „i”, conform celor explicitate la art. 130;
- X^d – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de distributie, estimata de ANRGN la începutul perioadei de reglementare pentru fiecare operator, conform celor explicitate la art. 127- art . 129;
- EGC^d – formula de ajustare a veniturii reglementat unitar în anul „i”, prin care se cuantifica influenta unor elemente generatoare de costuri pentru activitatea de distributie. Formula se determina individualizat pentru fiecare operator, pe baza

statistica, la începutul perioadei de reglementare, conform celor explicitate la art. 133 și art. 134;

CE_i^d – costuri unitare neprevăzute, realizate din activitatea de distribuție în anul „i-1”, datorate apariției unor factori imprevizibili, externi și în afara controlului operatorului, explicitate în art. 131;

ΔDP_i^d – diferența dintre valoarea maximă recunoscută de ANRGN în costurile unitare ale operatorului pentru plata unor despăgubiri, penalități sau altele asemenea rezultând din standardul de performanță al activității de distribuție în anul „i” și cea recunoscută pentru anul „i-1”. Costurile de această natură se includ în formula de calcul a venitului de bază și în formulele de ajustare anuale, după elaborarea standardelor de performanță specifice.

ΔCS_{i-1}^d – diferența dintre costurile unitare preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” și cele efectiv realizate în același an, conform celor explicitate în art. 132;

ΔINV_{i-1}^d – componenta de corecție pentru capitalul investit în anul „i-1”, calculată astfel :

$$\Delta INV_{i-1}^d = \frac{INV_{i-1}^d \times RoR + \frac{INV_{i-1}^d}{n}}{Q}$$

unde:

- INV_{i-1}^d – valoarea imobilizărilor corporale puse în funcțiune în anul „i-1”, pentru înlocuirea imobilizărilor corporale amortizate integral, conform regulilor privind amortizarea reglementată, aflate în funcțiune la 31 decembrie 2004;
- RoR – rata reglementată a rentabilității pentru perioada de reglementare;
- n – durata reglementată de amortizare a imobilizărilor corporale puse în funcțiune, exprimată în ani;
- Q – cantitatea de gaze naturale ce urmează a fi distribuită în anul „i”, estimată pe baza fundamentărilor operatorului;

(2) Valoarea anuală a imobilizărilor corporale puse în funcțiune, utilizată la determinarea termenului ΔINV_{i-1}^d din formula prezentată la alin.(1), se determină conform metodologiilor de evaluarea ANRGN, publicate la începutul fiecărei perioade de reglementare.

Subsecțiunea 2.4 Activitatea de furnizare reglementată

Art. 47 În cadrul perioadei de reglementare, formula anuală de ajustare a venitului unitar al activității de furnizare reglementată este următoarea :

$$VU_i^{fr} = [VRU_{i-1}^{fr} \times (1 + RI_i - X^{fr}) \times (EGC^{fr})] + CE_i^{fr} + \Delta DP_i^{fr} + \Delta CS_{i-1}^{fr} + \Delta CUG_i^{fr}$$

unde :

VU_i^{fr} – venitul unitar în anul „i”;

VRU_{i-1}^{fr} - venitul reglementat unitar în anul „i-1” (anul precedent);

RI_i - rata inflatiei utilizata la fundamentarea bugetului de stat pentru anul „i”, conform celor explicitate la art. 130;

X^{fr} – rata de crestere a eficientei economice a activitatii de furnizare reglementata, estimata de ANRGN la începutul perioadei de reglementare pentru fiecare furnizor, conform celor explicitate la art. 127- art . 129;

EGC^{fr} – formula de ajustare a venitului reglementat unitar în anul „i”, prin care se cuantifica influenta unor elemente generatoare de costuri pentru activitatea de furnizare reglementata. Formula se determina individualizat pentru fiecare operator, pe baza statistica, la începutul perioadei de reglementare, conform celor explicitate la art. 133 si art. 134;

CE_i^{fr} – costuri unitare neprevazute, realizate din activitatea de furnizare reglementata în anul „i-1”, datorate aparitiei unor factori imprevizibili, externi si în afara controlului furnizorului, explicitate în art. 131;

ΔDP_i^{fr} – diferenta dintre valoarea maxima recunoscuta de ANRGN în costurile unitare ale furnizorului pentru plata unor despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta al activitatii de furnizare reglementata în anul „i” si cea recunoscuta pentru anul „i-1”. Costurile de aceasta natura se includ în formula de calcul a venitului de baza si în formulele de ajustare anuale, dupa elaborarea standardelor de performanta specifice.;

ΔCS_{i-1}^{fr} – diferenta dintre costurile unitare preluate direct, incluse în venitul total în anul „i-1” si cele efectiv realizate în acelasi an, conform celor explicitate în art. 132;

ΔCUG_i^{fr} - componenta de corectie pentru suma fixa unitara pentru achizitia gazelor naturale, calculata conform formulei

$$\Delta CUG_i^{fr} = CUG_i^{fr} - CUG_{i-1}^{fr} + \Delta CUG_{i-1}^{fr} * (1 + RoR)$$

unde:

CUG_i^{fr} – suma fixa unitara calculata pentru anul „i”

CUG_{i-1}^{fr} – suma fixa unitara inclusa în venitul reglementat unitar VRU_{i-1}^{fr} în anul „i-1”

ΔCUG_{i-1}^{fr} – diferenta dintre suma fixa unitara inclusa în venitul reglementat unitar VRU_{i-1}^{fr} în anul „i-1” si costurile unitare de achizitie în anul „i-1”, realizate într-o maniera prudenta, având în vedere conditiile pietei si informatiile disponibile la data când acestea au fost efectuate;

RoR – rata reglementata a rentabilitatii pentru perioada de reglementare.

Capitolul V

Structura preturilor si a tarifelor reglementate

Sectiunea 1 Activitatea de transport

Art. 48 Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „intrare-iesire”, stabilite pentru punctele de delimitare la intrarea în sistemul de transport în care se rezerva capacitatea, denumite în continuare *puncte de intrare tarificate* si la iesirea din sistemul de transport în care se rezerva capacitatea, denumite în continuare *puncte de iesire tarificate*, precum si pentru utilizarea sistemului. Structura tarifului de transport este urmatoarea :

$$T_t = RC_{ti} + RC_{te} + V_t$$

unde :

T_t - tariful de transport

RC_{ti} – componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în punctele intrare tarificate, exprimat în lei/1000 mc/h

RC_{te} – componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în punctele de iesire tarificate, exprimat în lei/1000 mc/h

V_t – componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport, exprimata în lei/1000 mc

Art. 49 Punctele de intrare tarificate si punctele de iesire tarificate, pentru care se stabilesc componentele de rezervare a capacitatilor, se definesc de ANRGN împreuna cu operatorul sistemului de transport, având în vedere :

- a. localizarea punctelor de delimitare ale sistemului de transport;
- b. punctele prin care se realizeaza importul gazelor naturale;
- c. posibilitatile de agregare a mai multor punctelor de delimitare într-un singur punct de intrare, respectiv punct de iesire tarifat;
- d. fluxurile de gaze naturale prin sistemul de transport, la vârf de consum si ca medie anuala.

Art. 50 *Componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în punctele de intrare tarificate* (RC_{ti}) se calculeaza diferentiat pentru fiecare punct de intrare tarifat si cuantifica costurile fixe, legate de dezvoltarea capacitatii în aceste puncte.

Art. 51 *Componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în punctele de iesire tarificate* (RC_{te}) se calculeaza diferentiat pentru fiecare punct de iesire tarifat si cuantifica costurile fixe, legate de dezvoltarea capacitatii în aceste puncte.

Art.52 *Componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport* (V_t) cuantifica costurile generate de utilizarea sistemului, având în vedere fluxurile fizice de gaze naturale din sistemul de transport, inclusiv schimburile de gaze, depozitarea în conducte si transportul contra-sens al gazelor naturale.

Art. 53 (1) Tariful de transport nu acopera costurile serviciilor auxiliare utilizarii sistemului, respectiv costurile generate de activitatile si operatiunile desfasurate de transportator pentru :

- a. dispecerizarea cantitatilor de gaze naturale notificate de utilizatori, prin elaborarea rutelor si aplicarea regimurilor optime de functionare a sistemului de transport si managementul congestiilor de sistem;
- b. asigurarea echilibrului fizic al sistemului de transport si corelarea continua a intrarilor si iesirilor de gaze naturale în si din sistem, conform notificarilor utilizatorilor;

(2) Pentru acoperirea costurilor transportatorului generate de desfasurarea activitatilor descrise la alineatul precedent, se stabileste tariful de dispecerizare si echilibrare a sistemului de transport.

Art. 54 Tariful de dispecerizare si echilibrare a sistemului de transport este determinat pentru fiecare sistem de transport ca tarif de tip „timbru-postal”, cu o singura componenta volumetrica, exprimata în lei/1000 mc intrati în sistemul de transport.

Art. 55 (1) În prima perioada de reglementare, tariful pentru serviciile de transport prin sistemul national de transport este unic si are o structura binomiala de tipul :

$$T_t = RC_t + V_t$$

unde :

T_t - tariful de transport

RC_t – componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în sistemul de transport, exprimata în lei/ 1000 mc/h

V_t – componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport, exprimata în lei/1000 mc

(2) *Componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în sistemul de transport (RC_t)* cuantifica costurile fixe, legate de dezvoltarea capacitatii sistemului de transport.

(3) *Componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport (V_t)* cuantifica costurile generate de utilizarea sistemului, inclusiv cele generate de realizarea tuturor serviciilor auxiliare utilizarii sistemului.

(4) Tariful de transport descris mai sus include si tariful de dispecerizare si echilibrare a sistemului national de transport.

Sectiunea 2 Activitatea de înmagazinare subterana

Art. 56 Tarifele pentru activitatea de înmagazinare se stabilesc pentru fiecare depozit de înmagazinare subterana în parte și au următoarea structură:

$$T_{ds} = RC_{ds} + I_{ds} + E_{ds}$$

unde :

T_{ds} - tariful de înmagazinare

RC_{ds} – componenta fixă pentru rezervarea capacității în depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc/ciclu complet de înmagazinare

I_{ds} – componenta volumetrică pentru injectia gazelor naturale în depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc

E_{ds} – componenta volumetrică pentru extractia gazelor naturale din depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc

Art. 57 *Componenta fixă pentru rezervarea capacității în depozitul subteran (RC_{ds})* cuantifică costurile fixe, generate de rezervarea de capacitate în depozitul subteran pe durata unui ciclu complet de înmagazinare.

Art. 58 *Componenta volumetrică pentru injectia gazelor naturale în depozitul subteran (I_{ds})* cuantifică costurile variabile generate de preluarea gazelor naturale, măsurarea, tratarea și vehicularea acestora prin facilitățile de suprafață și introducerea în depozitul subteran.

Art. 59 *Componenta volumetrică pentru extractia gazelor naturale din depozitul subteran (E_{ds})* cuantifică costurile generate de scoaterea gazelor naturale din depozitul subteran, tratarea, vehicularea și măsurarea acestora prin facilitățile de suprafață și predarea la transportator și/sau beneficiar.

Sectiunea 3 Activitatea de distributie

Art. 60 Sistemul tarifar pentru activitatea de distributie cuprinde tarife diferențiate pe categorii de consumatori și sisteme omogene de distributie, în funcție de caracteristicile tehnice și regimul de exploatare al fiecărui sistem de distributie. Tarifele de distributie au o structură binomială, de tipul :

$$T_d^x = RC_d + V_d$$

unde :

T_d^x - tariful de distributie, pentru categoria „x” de consumatori

RC_d – componenta fixă pentru rezervarea capacității în sistemul de distributie, exprimat în lei/mc/h

V_d –componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de distributie, exprimata în lei/1000 mc

Art. 61 *Componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în sistemul de distributie (RC_d)* cuantifica costurile fixe, legate de dezvoltarea capacitatii sistemului de distributie.

Art. 62 *Componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de distributie (V_d)* cuantifica costurile variabile generate de utilizarea sistemului de distributie.

Sectiunea 4 Activitatea de furnizare reglementata

Art. 63 Preturile finale reglementate se stabilesc diferentiat pe categorii de consumatori, pentru fiecare sistem omogen de distributie, în functie de configuratia sistemelor prin care se realizeaza furnizarea gazelor naturale. Preturile finale reglementate au o structura binomiala, de tipul :

$$P^x = Ab + V_f$$

unde :

P^x – pretul final reglementat, pentru categoria „x” de consumatori

Ab – abonament zilnic, exprimat în lei/zi/consumator

V_f – componenta volumetrica pentru consumul de gaze naturale, exprimata în lei/1000 mc

Art. 64 *Abonamentul zilnic (Ab)* cuantifica costurile fixe, legate de dezvoltarea capacitatii sistemului de distributie si de desfasurarea activitatii de furnizare reglementata.

Art. 65 *Componenta volumetrica pentru consumul de gaze naturale (V_f)* cuantifica costurile variabile, generate de consumul de gaze naturale.

Capitolul VI Evidentele contabile reglementate

Sectiunea 1 Reguli generale

Art. 66 Operatorii licentiatii din sectorul gazelor naturale, care desfasoara activitati reglementate, sunt obligati sa organizeze si sa conduca evidente ale veniturilor, costurilor si imobilizarilor corporale si necorporale pentru fiecare din activitatile reglementate pe care le desfasoara, denumite în continuare *evidente contabile reglementate – ECR*, în conformitate cu principiile si regulile stabilite de ANRGN.

Art. 67 (1) *Evidentele contabile reglementate – ECR*, organizate si conduse conform principiilor si regulilor stabilite de ANRGN sunt distincte de evidentele contabile statutare, organizate si conduse conform reglementarilor legale în domeniu si sunt utilizate exclusiv de catre operatori si ANRGN.

(2) În cazul în care regulile si principiile stabilite de ANRGN pentru organizarea si conducerea ECR nu contin prevederi specifice, se aplica regulile generale din standardele internationale de contabilitate - IAS.

Art. 68 ECR trebuie sa aiba un grad de detaliere care sa permita ANRGN cunoasterea exacta a veniturilor si a elementelor de costuri pentru fiecare activitate reglementata în parte. În cazul în care este necesar, ANRGN are dreptul sa ceara detalierea oricarui element cuprins în ECR.

Art. 69 (1) Operatorii licentiatii sunt obligati sa înainteze ANRGN anual ECR distincte pentru fiecare din activitatile reglementate, elaborate în conformitate cu prezentele principii si reguli.

(2) Formatele ECR sunt stabilite de ANRGN si se publica în termen de 6 luni de la aprobarea prezentelor „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”.

Sectiunea 2 Criterii de clasificare a costurilor

Subsectiunea 2.1 Alocarea costurilor între activitatile reglementate

Art. 70 Alocarea costurilor între activitatile reglementate are la baza urmatoarele principii:

- a. *Cauzalitatea* - Costurile sunt atribuite în concordanta cu activitatea care le determina;
- b. *Obiectivitatea* - Costurile sunt atribuite pe baze obiective, fara a se urmari un interes sau obtinerea unui beneficiu nemeritat al companiei reglementate sau al oricarei alte companii sau organizatii;
- c. *Transparenta* - Regulile prin care costurile sunt atribuite pe activitati sunt transparente si permit identificarea costurilor atribuite fiecarei activitati;
- d. *Continuitatea* - Regulile prin care costurile sunt atribuite pe activitati sunt aplicate constant în timp; regulile pot fi modificate numai în situatiile în care aceasta modificare este expres necesara si justificata.

Subsectiunea 2.2 Alocarea costurilor în costuri operationale (OPEX) si costuri de capital (CAPEX)

Art. 71 Sunt considerate costuri operationale (OPEX) toate costurile care sunt generate de activitatea curenta a operatorului si pe care acesta nu le-ar suporta daca activitatea ar fi desfas urata de un tert.

Art. 72 Costurile operationale (OPEX) includ :

- a) cheltuielile cu materiile prime, materialele, altele asemenea;
- b) cheltuielile cu energia, combustibilii, apa;
- c) consumul tehnologic, calculat conform normelor, normativelor si/sau altor reglementari legale în vigoare;
- d) cheltuielile cu personalul - salariile, prime si alte drepturi acordate conform contractului colectiv de munca;
- e) cheltuielile cu întretinerea, verificarea si reparatiile curente, realizate în regie proprie sau de catre terti; cheltuielile pentru înlocuirea unor parti sau componente ale activelor imobilizate, neamortizate integral conform regulilor privind amortizarea reglementata, daca prin înlocuire nu se realizeaza modernizarea, cresterea capacitatii si/sau a sigurantei în functionare sau prelungirea duratei de viata a respectivului activ imobilizat;
- f) alte cheltuieli administrative generale;
- g) cheltuielile de reclama, publicitate, sponsorizare, actiuni sociale, altele asemenea, în limita de deductibilitate la calculul impozitului pe profit;
- h) cheltuielile cu despagubiri, penalitati sau altele asemenea datorate pentru nerespectarea unor clauze contractuale ce se înscriu în standardul de performanta al activitatii reglementate. Costurile de aceasta natura se includ numai dupa elaborarea standardelor de performanta specifice;
- i) cheltuielile pentru exploatarea conductelor de transport si/sau de distributie, aflate în proprietatea tertilor, de natura celor mentionate la alin. a) – h).

Art. 73 Nu se includ în costurile operationale (OPEX):

- a) orice costuri generate de racordarea, bransarea si debransarea consumatorilor;
- b) contributiile la fondul de sanatate, la fondurile speciale, altele de aceeasi natura, aferente fondului de salarii;
- c) taxe, impozite, contributiile la fonduri speciale, altele asemenea stabilite conform reglementarilor legale în vigoare;
- d) redeventele pentru concesiunea bunurilor aflate în proprietatea publica a statului;
- e) redeventele prevazute în contractele de concesiune a serviciului de distributie si/sau a bunurilor aferente, chiriiile prevazute în contractele de închiriere a bunurilor ce alcatuiesc retelele de distributie, precum si taxele locale stabilite de autoritati pentru realizarea serviciilor de distributie;
- f) amortizarea imobilizarilor corporale si necorporale;
- g) cheltuielile financiare si extraordinare;

- h) costurile pentru achiziția gazelor naturale destinate revânzării, în cazul activității de furnizare reglementată, inclusiv costurile serviciilor aferente și impozitul pentru gazele naturale din producția internă;

Art. 74 (1) Costurile de capital (CAPEX) includ costurile legate de:

- a. dobândirea imobilizărilor corporale și necorporale;
- b. modernizarea, creșterea capacității și/sau a siguranței în funcționare a imobilizărilor corporale;
- c. prelungirea duratei de viață tehnică și economică inițială;
- d. înlocuirea imobilizărilor corporale integral amortizate conform regulilor privind amortizarea reglementată;
- e. înlocuirea activelor imobilizate, neamortizate integral, calculate ca diferența între valoarea noului activ și valoarea neamortizată a activului înlocuit, conform regulilor privind amortizarea reglementată, dacă prin înlocuire se realizează modernizarea, creșterea capacității și/sau a siguranței în funcționare sau prelungirea duratei de viață a respectivului activ imobilizat;
- f. asigurarea pernei de gaze, în cazul activității de înmagazinare, respectiv cu asigurarea zestreii conductelor, în cazul activităților de transport și de tranzit.

(2) De asemenea, sunt incluse în costuri de capital (CAPEX) următoarele:

- a. dobânzile, comisioanele bancare și diferențele de curs valutar aferente creditelor pentru finanțarea imobilizărilor corporale și necorporale puse în funcțiune, dacă nu sunt incluse în valoarea inițială a acestora;
- b. capitalul de lucru;
- c. provizioanele constituite pentru riscul de neîncasare a creanțelor comerciale rezultate din desfasurarea activității reglementate, care au depășit termenul legal de prescriere
- d. provizioanele constituie pentru refacerea mediului, în limita recunoscută la calculul impozitului pe profit, conform prevederilor legale.

Art. 75 În imobilizările corporale și necorporale sunt incluse :

- a. constituirea societății;
- b. dobândirea marilor, brevetelor, concesiunilor, licențelor și a altor valori similare, fondului comercial;
- c. terenurile ;
- d. construcțiile, instalațiile tehnice, mașinile, utilajele, mobilierul și altele asemenea;
- e. în cazul activității de distribuție, cheltuielile pentru racordarea sistemului de distribuție la sistemul de transport; în ECR acestea sunt considerate imobilizări necorporale.

Art. 76 Nu sunt considerate costuri de capital (CAPEX) :

- a. în cazul activitatii de transport, imobilizarile corporale reprezentând instalatiile de racordare la sistemul de transport, cu exceptia contoarelor/echipamentelor si/sau sistemelor de masurare;
- b. în cazul activitatii de distributie, imobilizarile corporale reprezentând bransamentele, cu exceptia contoarelor/echipamentelor si/sau sistemelor de masurare;
- c. avansurile, imobilizarile corporale si necorporale în curs;
- d. imobilizarile financiare;
- e. cheltuielile pentru înlocuirea unor parti sau componente ale imobilizarilor corporale, neamortizate integral conform regulilor privind amortizarea reglementata, daca prin înlocuire nu se realizeaza modernizarea, cresterea capacitatii si/sau a sigurantei în functionare sau prelungirea duratei de viata a respectivului activ imobilizat;

Art. 77 Valoarea avansurilor, imobilizarilor corporale si necorporale în curs si costurile financiare aferente acestora se actualizeaza anual cu rata inflatiei si se includ în costurile de capital (CAPEX) la data punerii în functiune a imobilizarilor corporale, respectiv la data receptiei finale a imobilizarilor necorporale.

Subsectiunea 2.3 Alocarea costurilor în fixe si variabile

Activitatea de transport

Art. 78 Costurile totale recunoscute de ANRGN la calculul venitului de baza se aloca în costuri fixe si costuri variabile.

Art. 79 Costurile fixe reflecta cheltuielile legate de capacitatea de transport, care nu depind de cantitatile transportate si acopera amortizarea imobilizarilor corporale si necorporale ale sistemului de transport, cheltuielile legate direct de continuitatea în functionare si mentinerea securitatii în operare a sistemului de transport, precum si o parte din cheltuielile generale legate de administrarea acestuia.

Art. 80 (1) Alocarea costurilor fixe între punctele de intrare tarifate si punctele de iesire tarifate se face proportional cu costurile de capital implicate de dezvoltarea capacitatii de transport în aceste puncte si cu pozitia particulara a fiecarui punct tarifat în raport cu fluxurile efective de gaze în sistem.

(2) Costurile fixe care nu sunt identificate ca depinzând de capacitatii si/sau de pozitia particulara a fiecarui punct tarifat în raport cu fluxul de gaze considerat în sistemul de transport, se aloca proportional tuturor punctelor tarifate.

Art. 81 (1) Costurile de capital realizate în mod necesar si în conditii de eficienta, potrivit informatiilor disponibile la data la care au fost realizate, dar care în prezent nu mai pot fi integral recuperate din motive obiective si independente de operatorul

sistemului de transport, vor fi alocate proportional tuturor punctelor de intrare tarificate si, respectiv, punctelor de iesire tarificate.

(2) Alocarea realizata în conditiile alin. (1) se face fara sa afecteze diferentierea costurilor fixe, generata de gradul de utilizare a capacitatilor si de pozitia particulara a fiecarui punct tarifat în sistemul de transport.

Art. 82 Costurile variabile reflecta cheltuielile legate de utilizarea sistemului de transport si depind de cantitatile efectiv transportate. Costurile variabile se alocă egal întregii cantitatii transportate, indiferent de punctul de intrare tarifat si punctul de iesire tarifat prin care aceste cantitati intra în sau ies din sistemul de transport.

Activitatea de înmagazinare

Art. 83 Costurile totale recunoscute de ANRGN la calculul venitului de baza se alocă în costuri fixe si costuri variabile.

Art. 84 (1) Costurile fixe reflecta cheltuielile legate de dezvoltarea capacitatii de înmagazinare subterana, care nu depind de cantitatile înmagazinate si acopera amortizarea imobiliarilor corporale si necorporale ale sistemului de înmagazinare, cheltuielile legate direct de continuitatea în functionare si mentinerea securitatii în operare a sistemului de înmagazinare, precum si o parte din cheltuielile generale legate de administrarea acestuia.

(2) Costurile fixe se alocă în functie de capacitatea utilizabila a depozitului subteran.

Art. 85 (1) Costurile variabile reflecta cheltuielile legate de utilizarea sistemului de înmagazinare si depind de cantitatile efectiv înmagazinate.

(2) Costurile variabile directe se alocă în costuri aferente injectiei si costuri aferente extractiei gazelor naturale în si din depozitul subteran.

(3) Costurile variabile ce nu pot fi atribuite direct injectiei sau extractiei gazelor naturale în si din depozitul subteran se alocă egal între cele doua etape ale ciclului de înmagazinare.

Activitatea de distributie

Art. 86 Costurile totale recunoscute de ANRGN la calculul venitului de baza se alocă în costuri fixe si costuri variabile.

Art. 87 Costurile fixe reflecta cheltuielile legate de capacitatea de distributie, care nu depind de cantitatile distribuite, si acopera amortizarea imobiliarilor corporale si necorporale ale sistemului de distributie, cheltuielile legate direct de continuitatea în functionare si mentinerea securitatii în operare a sistemului de distributie, precum si o parte din cheltuielile generale legate de administrarea acestuia..

Art. 88 (1) Alocarea costurilor fixe între categoriile de consumatori se face proportional cu costurile de capital implicate de dezvoltarea capacității de distribuție pentru fiecare categorie și reflectă factorul de sarcină orară al capacității rezervate în sistemul de distribuție, specific fiecărei categorii de consumatori.

(2) Factorul de sarcină orară al capacității rezervate în sistemul de distribuție este calculat ca raport între consumul anual și debitul instalat caracteristic fiecărei categorii de consumatori și reprezintă numărul de ore ce ar fi necesar pentru a prelua întregul consum anual la debitul instalat, conform formulei:

$$Nd = \frac{Q_{\text{anual}}}{Q_{h(\text{max})}}$$

în care:

Q_{anual} - volumul consumat anual, determinat statistic pentru o perioadă de cel puțin 5 ani;

$Q_{h(\text{max})}$ - debitul instalat, exprimat în mc/h.

Art. 89 Costurile de capital realizate în mod necesar și în condiții de eficiență potrivit informațiilor disponibile la data la care au fost realizate, dar care în prezent nu mai pot fi integral recuperate din motive obiective și independente de operatorul sistemului de distribuție, vor fi alocate proportional tuturor categoriilor de consumatori, fără să se afecțeze diferențierea dintre acestea.

Art. 90 Costurile variabile reflectă cheltuielile legate de utilizarea sistemului de distribuție și depind de cantitățile efectiv distribuite. Costurile variabile se alocă egal întregii cantități distribuite.

Activitatea de furnizare reglementată

Art. 91 Costurile totale recunoscute de ANRGN la calculul venitului de bază se alocă în costuri fixe și costuri variabile.

Art. 92 Costurile fixe reflectă cheltuielile legate de administrarea contractelor de furnizare, care nu depind de cantitățile comercializate, și acoperă amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale utilizate în activitatea de furnizare reglementată și o parte din cheltuielile generale de administrare.

Art. 93 (1) Costurile fixe se alocă pe categorii de consumatori, invers proportional cu gradul de uniformitate al consumului de gaze naturale specific fiecărei categorii de consumatori și numărul de consumatori finali din fiecare categorie.

(2) Gradul de uniformitate al consumului de gaze naturale se determina ca raport între vârful de consum și consumul mediu zilnic al categoriei de consumatori, pentru un an mediu, determinat statistic.

Art. 94 Costurile variabile reflecta cheltuielile care depind de cantitatile efectiv furnizate și se alocă egal între cantități.

Subsecțiunea 2.4 Transferuri între activitățile reglementate și nereglementate desfășurate de un operator

Art. 95 În situația în care un operator desfășoară simultan servicii reglementate și nereglementate, costurile implicate de prestarea de servicii între cele două activități vor fi tratate conform următoarelor principii:

- a. costul considerat pentru un serviciu prestat de activitatea reglementată pentru activitatea nereglementată va fi cel mai mare dintre costul contabil integral și prețul pe piață la data tranzacției
- b. costul considerat pentru un serviciu prestat de activitatea nereglementată pentru activitatea reglementată va fi cel mai mic dintre costul contabil integral și prețul pe piață la data tranzacției

Art. 96 În situația în care un operator desfășoară simultan servicii reglementate și nereglementate, costurile implicate de transferul de active imobilizate între cele două activități vor fi tratate conform următoarelor principii:

- a. valoarea activului transferat de la activitatea reglementată la activitatea nereglementată va fi cea mai mare dintre costul contabil integral și prețul pe piață la data tranzacției
- b. valoarea activului transferat de la activitatea nereglementată la activitatea reglementată va fi cel mai mic dintre costul contabil integral și prețul pe piață la data tranzacției

Secțiunea 3 Criterii de respingere a costurilor

Art. 97 Analiza costurilor se desfășoară pe baza ECR estimat pentru primul an al perioadei de reglementare, pentru fiecare activitate reglementată, pusă la dispoziția ANRGN de operatori.

Art. 98 Odată cu prezentarea ECR estimată pentru primul an al fiecărei perioadei de reglementare, operatorii prezintă și ECR pentru ultimul an de activitate, anterior perioadei de reglementare pentru care se fundamentează venitul de bază, cu excepția operatorilor nou licențiați.

Art. 99 ANRGN are dreptul să solicite operatorilor informații suplimentare, inclusiv detalierea și justificarea oricărui elemente din ECR.

Art. 100 (1) Nu sunt recunoscute urmatoarele costuri:

1. în cadrul costurile operationale (OPEX) :

- a) costurile care nu se includ în costurile operationale (OPEX), conform art. 73;
- b) amenziile, penalitatile si majorarile de întârziere pentru neplata în termen a obligatiilor catre bugetul de stat, bugetul asigurarilor sociale, fonduri speciale, bugete locale;
- c) penalitatile si majorarile de întârziere pentru nerambursarea în termen a împrumuturilor;
- d) cheltuielile cu despagubiri, penalitati sau altele asemenea rezultând din standardul de performanta, care depasesc limita recunoscuta de ANRGN;
- e) penalitatile, majorarile de întârziere la plata si/sau daunele-interese pentru nerespectarea clauzelor contractuale fata de furnizori sau prestatorii de servicii;
- f) provizioanele de orice natura;

2. în cadrul costurile de capital (CAPEX):

- a) costurile care nu se includ în costurile de capital (CAPEX), conform art. 76;
- b) valoarea neamortizata a imobilizarilor corporale si necorporale, casate sau cedate tertilor sau catre activitatile nereglementate ale operatorului, calculata conform regulilor ANRGN;
- c) provizioanele de orice natura, cu exceptia provizioanelor prevazute la art. 74, alin. (2), lit. c) si d);
- d) cheltuieli de natura costurilor de capital (CAPEX) efectuate la bunurile din domeniul public al statului sau al autoritatilor locale, finantate din surse bugetare, concesionate sau închiriate, cu exceptia investitiilor efectuate la aceste bunuri pe durata concesiunii sau închirierii;
- e) cheltuielile de natura costurilor de capital (CAPEX) efectuate la bunurile aparținând domeniului privat al statului sau autoritatilor locale, unor terte persoane fizice si/sau juridice, daca pentru aceasta nu exista temeiuri legale, acorduri si/sau contracte pentru concesiunea, închirierea sau preluarea în exploatare a capacitatilor

(2) Pentru bunurile pentru care nu sunt recunoscute costuri de capital nu sunt recunoscute amortizari.

Art. 101 ANRGN are dreptul sa refuze operatorilor recunoasterea unor costuri sau parti din acestea, altele decât cele mentionate anterior, care nu au fost efectuate într-o maniera prudenta, având în vedere conditiile si informatiile disponibile la data când acestea au fost efectuate.

Art. 102 Refuzul costurilor, în conditiile art. 101, va fi justificat de ANRGN, care este obligat sa explice motivele pentru care un astfel de cost nu a fost efectuat în mod

prudent și să dea detalii asupra modului în care operatorii trebuie să efectueze aceste costuri pentru a fi considerate prudente.

Art. 103 Orice cost care nu este refuzat de ANRGN este considerat permis și recunoscut.

Sectiunea 4 Auditarea ECR

Art. 104 La înaintarea ECR către ANRGN, operatorii au obligația prezentării și a unui raport de audit al acesteia, raport întocmit de un auditor extern autorizat.

Art. 105 Alegerea auditorului este la latitudinea operatorului, auditorul având însă obligația să depună la ANRGN o scrisoare de angajament privind auditarea cu bună credință, în mod independent și în conformitate cu practicile curente și regulile ANRGN a ECR.

Art. 106 ANRGN are dreptul să ceară, pe propria cheltuială, un audit separat al ECR, operatorul fiind obligat să asigure auditorului ales de ANRGN accesul la toate datele, evidentele și informațiile necesare. Un exemplar al raportului întocmit de auditorul numit de ANRGN aparține de drept operatorului.

Sectiunea 5 Reguli privind calculul bazei de active reglementate (RAB)

Art. 107 Baza de active reglementate RAB reflectă valoarea netă a imobilizărilor corporale și necorporale prudent efectuate, necesare desfășurării activității reglementate și capitalul de lucru, inclusiv provizioanele prevăzute la art. 74, alin. (2), lit. c) și d).

Art. 108 Determinarea valorii inițiale a RAB_0 , utilizată la calculul venitului de bază aferent primei perioade de reglementare, se realizează prin metoda reconstituirii valorii nete a activelor reglementate.

Art. 109 În situația în care reconstituirea valorii nete a activelor reglementate nu este posibilă sau este susceptibilă de a nu se realiza corect având în vedere situația economică generală din perioada analizată (perioade cu inflație ridicată, modificări succesive ale legislației contabile și/sau referitoare la regimul amortizărilor, etc.), modificări ale statutului operatorilor (restructurări, divizări, fuziuni, etc.), determinarea valorii inițiale a RAB_0 , utilizată pentru calculul venitului de bază al primei perioade de reglementare, se realizează prin metoda RAB implicit.

Art. 110 Valoarea inițială a RAB_0 utilizată la calculul venitului de bază aferent primei perioade de reglementare, determinată pe baza uneia din metodele prezentate, nu acoperă capitalul de lucru și nici provizioanele recunoscute de ANRGN drept costuri de capital (CAPEX).

Subsecțiunea 5.1 Reconstituirea valorii nete a bazei activelor reglementate

Art. 111 Metoda consta în :

- a) inventarierea fizica a activelor reglementate;
- b) reconstituirea evidentelor contabile ale activitatii reglementate ale operatorilor, de la înființarea acestora și până la zi;
- c) reconstituirea veniturilor reglementate încasate de companie în respectiva perioada de timp;
- d) compararea costurilor actuale ale operatorului (determinate utilizând formula de calculul descrisa la determinarea venitului de baza) cu veniturile reconstituite.

Art. 112 În situația în care veniturile reconstituite depășesc costurile actuale ale operatorului pentru o perioadă echivalentă, surplusul va fi considerat ca amortizare accelerată, iar în situația inversă, deficitul va fi considerat amortizare nerealizată. Diferența rezultată se alocă proporțional imobilizărilor corporale și necorporale reglementate, la valoarea contabilă netă a acestora.

Subsecțiunea 5.2 Metoda RAB_0 implicit

Art. 113 Principiile metodei RAB_0 implicit sunt :

- a) oricărui tarif reglementat îi corespunde un anumit nivel al RAB ;
- b) tarifele reglementate sunt justificate și acoperă cheltuielile operationale (OPEX), amortizarea și cheltuielile de capital (CAPEX);
- c) tratament neutru față de companii, nici un operator nu câștigă și nici unul nu pierde venituri față de situația anterioară aplicării prezentei metodologii;
- d) diferențierea tarifelor reglementate pe operatori, în funcție de un nivel rezonabil al acestora, determinat de comun acord de ANRGN și fiecare dintre operatori, având în vedere tarifele curente și cele estimate pentru viitor.

Art. 114 Metoda consta în :

- a) determinarea de către ANRGN, de comun acord cu operatorul, a unui nivel rezonabil al tarifelor pentru activitatea reglementată pentru anul de baza al primei perioade de reglementare;
- b) determinarea costurilor operationale (OPEX) ale activitatii reglementate pentru anul de baza al primei perioade de reglementare
- c) calculul costului mediu ponderat al capitalului (WACC), pentru prima perioadă de reglementare
- d) durata medie ramasă de amortizare a imobilizărilor corporale și necorporale reglementate

Art. 115 (1) Formulele de calcul sunt urmatoarele :

$$RAB_0 = \frac{VB_0 - OPEX_0}{RoR + \frac{1}{n_0}}$$

unde :

- RAB_0 - valoarea implicita a RAB, reflectata în tarif;
 VB_0 - venitul de baza, determinat pentru primul an al perioadei de reglementare;
 $OPEX_0$ - valoarea cheltuielilor de exploatare;
 RoR - rata reglementata a rentabilitatii, stabilita de ANRGN pentru fiecare activitate reglementata, la începutul primei perioade de reglementare;
 n_0 - durata tehnica si economica ramasa pentru amortizarea reglementata a imobilizarilor corporale si necorporale care constituie RAB_0 la începutul primei perioade de reglementare .

si

$$VB_0 = Q \times T$$

unde :

- Q - cantitatea pentru care se aplica tariful reglementat;
T - tariful determinat de catre ANRGN, de comun acord cu operatorul, pentru anul de baza al primei perioade de reglementare.

(2) Valoarea RAB_0 implicit reflectata în tarif, determinata conform metodei prezentate, se alocă imobilizarilor corporale si necorporale reglementate, proportional cu valoarea contabila neta a acestora.

Art. 116 Pentru urmatoarele perioade de reglementare, determinarea valorii RAB^n , utilizata la calculul venitului de baza se face cu urmatoarea formula :

$$RAB^n = RAB^{n-1} \cdot (1 + RI^c) - \Sigma D^{n-1} + \Sigma INV^{n-1} + \Delta CLP^n$$

unde :

- RAB^n - valoarea RAB_0 pentru perioada de reglementare „n”
 RAB^{n-1} - valoarea RAB_0 pentru perioada de reglementare „n-1”
 RI^c - rata cumulata a inflatiei în perioada de reglementare „n-1”
 ΣD^{n-1} - amortizarea reglementata cumulata în perioada de reglementare „n-1”
 ΣINV^{n-1} - valoarea reglementata cumulata a investitiilor puse în functiune în perioada de reglementare „n-1”, reflectata în ECR; valoarea cumulata se calculeaza prin însumarea valorii investitiilor anuale, actualizata cu rata cumulata a inflatiei, corespunzatoare anului punerii în functiune;

ΔCLP^n – sumele necesare pentru corectarea capitalului de lucru si a provizioanelor recunoscute de ANRGN drept costuri de capital (CAPEX).

Sectiunea 6 Amortizarea reglementata a bazei activelor reglementate (RAB)

Art. 117 Imobilizarile corporale si necorporale incluse în baza activelor reglementate se amortizeaza conform urmatoarelor reguli :

- a) valoarea imobilizarile corporale si necorporale, care se supun amortizarii în regim reglementat, este cea rezultata din aplicarea metodelor de calcul al RAB;
- b) metoda de amortizare utilizata este cea lineara;

Art. 118 (1) Amortizarea anuala considerata la fundamentarea veniturilor reglementate, denumita în continuare *amortizare reglementata*, se calculeaza astfel :

- a) în cazul utilizarii metodei reconstituirii valorii nete a bazei de active reglementate, prin împartirea valorii astfel rezultate pentru fiecare categorie de imobilizari la durata tehnica si economica de viata ramasa aferenta;
- b) în cazul utilizarii metodei RAB_0 implicit, prin împartirea valorii astfel rezultate pentru fiecare categorie de imobilizari la durata tehnica si economica ramasa - n_0 utilizata în formula descrisa la art. 118, alin. (1). Valoarea n_0 este unica pentru toate imobilizarile existente la data determinarii RAB_0 implicit;
- c) pentru imobilizarile corporale si necorporale puse în functiune dupa începutul primei perioade de reglementare, prin împartirea valorii reglementate a acestora la duratele reglementate de amortizare.

(2) Duratele reglementate de amortizare a imobilizarilor corporale si necorporale puse în functiune dupa începerea primei perioade de reglementare, precum si durata tehnica si economica ramasa - n_0 pentru calculul amortizarii reglementate pentru imobilizarile corporale si necorporale incluse în valoarea RAB_0 implicit, vor fi facute publice de catre ANRGN în termen de 2 luni de la aprobarea prezentelor „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”.

VII. Rata reglementata a rentabilitatii capitalului

Art. 119 *Rata reglementata a rentabilitatii (RoR)* se determina pentru fiecare activitate si perioada de reglementare si reflecta costurile de capital implicate de realizarea activitatii reglementate într-o maniera prudenta, având în vedere conditiile curente ale pietei de capital.

Art. 120 (1) Rata reglementata a rentabilitatii (RoR) este stabilita în termeni reali, înainte de impozitul pe profit. Calculul acesteia porneste de la costul mediu ponderat al capitalului (WACC), determinat în termeni nominali, dupa impozitul pe profit.

(2) Formula utilizata de ANRGN, prin care WACC (calculat în termeni nominali, dupa impozitul pe profit) este transformat în RoR (stabilit în termeni reali, înainte de impozitare) asigura recuperarea integrala a capitalului investit.

Art. 121 Formula de calcul a costului mediu ponderat al capitalului (WACC) este urmatoarea:

$$\text{WACC} = \frac{D}{CP + D} \times C_d \times (1-TP) + \left(1 - \frac{D}{CP + D}\right) \times C_{cp}$$

unde:

D/(CP+D) – ponderea estimata a datoriilor în structura financiara;

D – datoriile purtatoare de dobânzi, majorari de întârziere, penalitati sau altele asemenea, la valoarea de piata;

CP – capitalul propriu, estimat la valoarea de piata;

C_d – costul datoriilor, estimat în termeni nominali, înainte de impozitare;

C_{cp} – costul capitalului propriu, estimat în termeni nominali, dupa impozitare;

TP – rata estimata a impozitului pe profit pentru activitatea reglementata.

Art. 122 WACC se determina pentru fiecare activitate reglementata si reflecta costul acestuia pentru un operator de referinta, care desfasoara exclusiv activitatea reglementata, în conditiile de piata si de reglementare existente în România.

Art. 123 (1) Estimarea structurii financiare a operatorului de referinta are în vedere structura financiara a companiilor existente pe piata gazelor naturale, ce desfasoara activitati similare si optimizarea acestei structuri pentru a reduce costurile de capital.

(2) La estimarea structurii financiare a operatorului de referinta sunt analizate structuri financiare ale unor companii straine, utilizate drept comparatori, care îndeplinesc urmatoarele conditii:

- sunt cotate public;
- au activitatea reglementata ca activitate principala;
- functioneaza într-un sistem de reglementare asemanator celui românesc .

Art. 124 (1) Costul datoriei pentru perioada de reglementare, estimat în termeni nominali, înainte de impozitare, reflecta câstigurile generate de investitiile în activele fara risc si primele de risc specifice activitatii reglementate, observate la comparatori. Pentru calculul costului datoriei, sunt considerate active fara risc obligatiunile emise de statul român pe pietele de capital.

(2) Costul capitalului propriu pentru perioada de reglementare, estimat în termeni nominali, dupa impozitare, se determina utilizând modelul de calcul a

rentabilitatii unui activ pe piata de capital (CAPM). Costul capitalului propriu reflecta câstigurile generate de investitiile în activele fara risc, tranzactionate pe pietele de capital, precum si primele de risc specifice pietei românesti.

Art. 125 (1) Formulele de calcul si de echivalare, companiile si pietele utilizate drept comparatori, activele fara risc considerate în determinarea WACC se fac publice de catre ANRGN cu cel puti 9 luni înainte de fiecare perioada de reglementare.

(2) În cazul companiilor care desfasoara activitati reglementate la data intrarii în vigoare a prezentelor „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”, elementele mentionate la alin. (1) vor fi facute publice pâna 15 februarie 2004.

Capitolul VIII Factori de ajustare a veniturilor reglementate

Art. 126 Formulele de ajustare a veniturilor reglementate, prezentate distinct pentru fiecare activitate reglementata, contin factori comuni si factori specifici activitatilor reglementate, dupa cum urmeaza:

1. factorii comuni :

- a) rata inflatiei – RI;
- b) rata de crestere a eficientei activitatii reglementate – $X^{t, ds, d, fr}$;
- c) costuri neprevazute la estimarea veniturilor de baza, determinate de factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului – $CE^{t, ds, d, fr}$;
- d) modificarea costurilor preluate direct în veniturile de baza, determinate de factori externi si în afara controlului operatorului - $\Delta CS^{t, ds, d, fr}$;

2. factorii specifici :

- a) cantitatea totala de gaze naturale transportata, în cazul venitului reglementat total pentru activitatea de transport;
- b) cantitatea totala de gaze naturale înmagazinata, în cazul venitului reglementat total pentru activitatea de înmagazinare subterana;
- c) elementele generatoare de costuri - $EGC^{d, fr}$ – în cazul venitului reglementat unitar pentru activitatile de distributie si de furnizare reglementata.

Rata de crestere a eficientei activitatii reglementate – $X^{t, ds, d, fr}$

Art. 127 (1) Rata de crestere a eficientei activitatii reglementate reflecta estimarile ANRGN privind îmbunatatirea performantelor economice ale operatorilor pe parcursul timpului. Termenul X al formulelor de ajustare reflecta rata anuala estimata a cresterii eficientei activitatii reglementate si asigura o cedare a sporurilor de eficienta economica realizate de fiecare operator catre consumatori.

(2) Rata de crestere a eficientei activitatii reglementate se determina la începutul fiecărei perioade de reglementare, pentru fiecare activitate reglementata si pentru fiecare operator. Pe parcursul perioadei de reglementare, aceasta ramâne nemodificata.

Art. 128 (1) Câştigurile de eficienta economica ale activitatii reglementate se determina individualizat la nivelul fiecarui operator, utilizând metodele descrise în continuare :

- a) extrapolarea ratei de crestere a eficientei obtinute pe seama productivitatii realizate pe termen lung în sector, la care se adauga un factor de elasticitate ce reflecta situatia specifica a fiecarui operator;
- b) analiza tehnica detaliata a costurilor de operare si de capital estimate ale operatorilor, care sa evidentieze economiile suplimentare de costuri ce pot fi obtinute de operator.

(2) La stabilirea ratei de crestere a eficientei activitatii reglementate - X, pentru fiecare operator, se au în vedere :

- a) câştigurile de eficienta economica puse în evidenta prin metodele prezentate si determinate de cresterea performantelor managementului operatorului;
- b) rata de crestere a eficientei la nivelul industriei de profil si a economiei nationale;
- c) retinerea integrala de catre operator a câştigurilor de eficienta economica din investitii.

Art.129 În prima perioada de reglementare rata de crestere a eficientei activitatii reglementate este zero pentru toate activitatile si operatorii.

Rata inflatiei

Art. 130 (1) Rata inflatiei, considerata la ajustarea veniturilor reglementate, este cea estimata la fundamentarea bugetului de stat pentru anul din perioada de reglementare pentru care se ajusteaza venitul reglementat.

(2) Diferentele de venituri înregistrate datorita variatiei ratei inflatiei fata de nivelul considerat se includ în formulele de ajustare a veniturilor reglementate în componenta – $CE^{t,ds,d,fr}$.

Costurile neprevazute – $CE^{t,ds,d,fr}$

Art. 131 (1) Costurile neprevazute la estimarea veniturilor de baza, determinate de factori imprevizibili, externi si în afara controlului operatorului includ costurile generate de evenimente imprevizibile (ex. forta majora, noi taxe si/sau impozite, altele asemenea).

(2) Costurile neprevazute se analizeaza caz cu caz si se recupereaza prin veniturile reglementate în urmatorul an de reglementare, prin componenta – $CE^{t,ds,d,fr}$, conform formulei :

$$CE^{t,ds,d,fr}_i = (1+RoR) \times CE^{t,ds,d,fr}_{i-1}$$

(3) În situația în care costurile neprevăzute induc creșteri semnificative în nivelul veniturilor reglementate, ANRGN poate decide esalonarea recuperării lor pe mai mult de un an, cu indexarea anuală a sumelor nerecuperate.

Modificarea costurilor preluate direct - DCS^{t,ds,d,fr}

Art. 132 (1) Costurile preluate direct reprezintă costuri pe care operatorul nu le poate controla, dar pe care este necesar să le realizeze pentru desfășurarea activității reglementate. Aceste costuri se identifică la fundamentarea venitului de bază și se includ integral în acesta.

(2) Sunt considerate costuri preluate direct cheltuielile de natură taxelor, impozitelor, taxe de licență, altele asemenea, precum și cheltuielile cu serviciile reglementate pe care operatorii le realizează în desfășurarea activității pentru care se determină venitul de bază.

(3) Diferențele dintre costurile preluate direct efectiv realizate și cele estimate la fundamentarea venitului de bază se includ în componenta de modificare a costurilor preluate direct - $\Delta CS^{t,ds,d,fr}$ și se recuperează prin veniturile reglementate în anul următor, conform formulei :

$$\Delta CS^{t,ds,d,fr}_{i-1} = (1+RoR) \times (CS^{t,ds,d,fr}_{i-1} - CS^{t,ds,d,fr}_{realizat})$$

Elementele generatoare de costuri - EGC^{d,fr}

Art. 133 Elementele generatoare de costuri - EGC^{d,fr}, reprezintă factorii externi operatorilor care, prin evoluția lor, determină variații ale costurilor acestora, existând o legătură de cauzalitate directă, continuă și constantă între evoluția lor și a costurilor operatorilor.

Art. 134 (1) Elementele generatoare de costuri se utilizează pentru actualizarea veniturilor reglementate unitare, includerea lor în formulele de ajustare fiind condiționată de îndeplinirea următoarelor cerințe:

- a) să nu fie sub controlul operatorilor;
- b) să fie ușor identificabile și măsurabile;
- c) să reflecte un grad ridicat de generalitate la nivelul activității reglementate pentru care sunt utilizate;
- d) să existe o relație obiectivă de cauzalitate față de costurile fundamentale.

(2) Identificarea elementelor generatoare de costuri și cuantificarea influenței fiecăruia dintre acestea în costurile operatorilor se face pe baze statistice și se reflectă într-o formulă de ponderare.

(3) Formula se stabilește la începutul fiecărei perioade de reglementare, pentru fiecare activitate reglementată și pentru fiecare operator în parte.

Capitolul IX. Facturarea

Secțiunea 1 Activitatea de transport

Art. 135 Contravaloarea serviciilor de transport prestate unui utilizator al sistemului de transport se facturează lunar și se determină cu următoarea formulă :

$$VT^t = RC_{ti} * CR_{ti} * n_{hi} + RC_{te} * CR_{te} * n_{he} + V_t * Q$$

unde:

VT^t – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de transport, exprimată în lei;

RC_{ti} - componenta fixă pentru rezervarea capacității în punctul de intrare tarifat, exprimată în lei/1000 mc/h;

CR_{ti} - capacitatea rezervată în punctul de intrare tarifat, exprimată în 1000 mc/h;

n_{hi} – numărul de ore din perioada de facturare, pentru care este rezervată capacitatea în punctul de intrare tarifat;

RC_{te} – componenta fixă pentru rezervarea capacității în punctul de ieșire tarifat, exprimată în lei/1000 mc/h;

CR_{te} - capacitatea rezervată în punctul de ieșire tarifat, exprimată în 1000 mc/h;

n_{he} - numărul de ore din perioada de facturare, pentru care este rezervată capacitatea în punctul de ieșire tarifat;

V_t - componenta volumetrică pentru utilizarea sistemului de transport, exprimată în lei/1000 mc;

Q – cantitatea transportată în perioada de facturare, exprimată în 1000 mc.

Art. 136 (1) În situația în care utilizatorul sistemului, care a rezervat capacitate în punctul de intrare tarifat este diferit de utilizatorul sistemului care a rezervat capacitate în punctul de ieșire tarifat, facturarea contravalorii serviciilor de transport se realizează astfel :

1. pentru utilizatorul sistemului care a rezervat capacitate în punctul de intrare tarifat :

$$VT_i^t = RC_{ti} * CR_{ti} * n_{hi} + V_t * Q$$

unde:

VT_i^t – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de transport, exprimată în lei;

RC_{ti} - componenta fixă pentru rezervarea capacității în punctul de intrare tarifat, exprimată în lei/1000 mc/h;

CR_{ti} - capacitatea rezervată în punctul de intrare tarifat, exprimată în 1000 mc/h;

n_{hi} – numărul de ore din perioada de facturare, pentru care este rezervată capacitatea în punctul de intrare tarifat;

V_t - componenta volumetrică pentru utilizarea sistemului de transport, exprimată în lei/1000 mc;

Q – cantitatea injectata în sistemul de transport, în perioada de facturare, exprimata în 1000 mc.

2. pentru utilizatorul sistemului care a rezervat capacitate în punctul de iesire tarifat :

$$VT_e^t = RC_{te} * CR_{te} * n_{he}$$

unde:

VT_e^t – valoarea totala a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de transport, exprimata în lei;

RC_{te} – componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în punctul de iesire tarifat, exprimata în lei/1000 mc/h;

CR_{te} - capacitatea rezervata în punctul de iesire tarifat, exprimata în 1000 mc/h;

n_{he} - numarul de ore din perioada de facturare, pentru care este rezervata capacitatea în punctul de iesire tarifat.

(2) Operatorul sistemului de transport este obligat sa asigure egalitatea de mai jos, fara a avea dreptul de a compensa reciproc cei doi termeni ai sumei :

$$VT^t = VT_i^t + VT_e^t$$

Art. 137 Pentru prima perioada de reglementare, contravaloarea serviciilor de transport prestate unui utilizator al sistemului de transport se factureaza lunar si se determina cu urmatoarea formula :

$$VT^t = RC_t * CR_t * n_h + V_t * Q$$

unde:

VT^t – valoarea totala a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de transport, exprimata în lei;

RC_t - componenta fixa pentru rezervarea capacitatii, exprimata în lei/1000 mc/h;

CR_t - capacitatea rezervata, exprimata în 1000 mc/h;

n_h – numarul de ore din perioada de facturare, pentru care se rezerva capacitatea;

V_t - componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport, exprimata în lei/1000 mc;

Q – cantitatea transportata în perioada de facturare, exprimata în 1000 mc.

Sectiunea 2 Activitatea de înmagazinare

Art. 138 (1) Contravaloarea serviciilor de înmagazinare prestate unui utilizator al capacitatii de înmagazinare subterana, pentru un ciclu complet de înmagazinare, se determina cu urmatoarea formula :

$$VT^{ds} = RC_{ds} * CR_{ds} + I_{ds} * Q_i + E_{ds} * Q_e$$

unde :

VT^{ds} – valoarea totala a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de înmagazinare, exprimata în lei;

RC_{ds} - componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în depozitul subteran, exprimata în lei/1000 mc/ciclul complet de înmagazinare;

CR_{tp} - capacitatea rezervata în depozitul subteran, exprimata în 1000 mc/ciclul complet de înmagazinare;

I_{ds} – componenta volumetrica pentru injectia gazelor naturale în depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc;

Q_i – cantitatea de gaze naturale injectata în depozitul subteran, exprimata în 1000 mc;

E_{ds} – componenta volumetrica pentru extractia gazelor naturale din depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc;

Q_e – cantitatea de gaze naturale extrasa din depozitul subteran, exprimata în 1000 mc.

(2) Facturarea lunara a contravalorii serviciilor de înmagazinare subterana se determina astfel :

$$VT^{ds}_1 = \frac{RC_{ds} * CR_{ds}}{n_{ctr}} \times n_{luna} + I_{ds} * Q_i + E_{ds} * Q_e$$

unde :

VT^{ds}_1 – valoarea totala lunara a facturii, exclusiv TVA, exprimata în lei;

RC_{ds} - componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în depozitul subteran, exprimata în lei/1000 mc/ciclul complet de înmagazinare;

CR_{ds} - capacitatea rezervata în depozitul subteran, exprimata în 1000 mc/ciclul complet de înmagazinare;

n_{ctr} - numarul de zile calendaristice dintre intrarea în vigoare a contractului de înmagazinare si data de finalizare a acestuia;

n_{luna} - numarul de zile calendaristice din luna, respectiv numarul de zile ramase din luna în care contractul de înmagazinarea subterana intra în vigoare sau numarul de zile din luna în care contractul de înmagazinarea subterana expira;

I_{ds} – componenta volumetrica pentru injectia gazelor naturale în depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc

Q_i – cantitatea de gaze naturale injectata în depozitul subteran, în luna respectiva, exprimata în 1000 mc.

E_{ds} – componenta volumetrica pentru extractia gazelor naturale din depozitul subteran, exprimat în lei/ 1000 mc

Q_e – cantitatea de gaze naturale extrasa din depozitul subteran, în luna respectiva, exprimata în 1000 mc.

Art. 139 (1) În situația în care, la finele ciclului de înmagazinare, în depozitul subteran rămân cantități de gaze naturale, altele decât perna de gaze a depozitului, proprietarul acestor cantități este obligat să achite operatorului depozitului contravaloarea rezervării de capacitate pentru noul ciclu de înmagazinare, corespunzător cantităților rămase în depozitul subteran.

(2) Pentru cantitățile de gaze naturale rămase în depozit nu se percepe tarif de injecție, tariful pentru extracția gazelor naturale fiind facturat după scoaterea acestora din depozitul subteran.

Sectiunea 3 Activitatea de distribuție

Art. 140 Contravaloarea serviciilor de distribuție, prestate pentru un utilizator al sistemului de distribuție, se facturează lunar și se determină cu următoarea formulă :

$$VT^d = RC_d * CR_d * h + V_d * Q$$

unde:

VT^d – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de distribuție, exprimată în lei;

RC_d - componenta fixă pentru rezervarea capacității de distribuție, exprimată în lei/mc/h;

CR_d - capacitatea rezervată, exprimată în mc/h;

h – numărul de ore din perioada de facturare, pentru care se rezervă capacitatea;

V_d - componenta volumetrică pentru utilizarea sistemului de distribuție, exprimată în lei/1000 mc;

Q – cantitatea distribuită, exprimată în 1000 mc.

Sectiunea 4 Activitatea de furnizare reglementată

Art. 141 Contravaloarea serviciilor de furnizare reglementată prestate unui consumator final se facturează lunar și se determină cu următoarea formulă :

$$VT^f = Ab * n + V_f * Q$$

unde:

VT^f – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de furnizare reglementată, exprimată în lei;

Ab - abonament zilnic, exprimat în lei/zi;

n - numărul de zile calendaristice din perioada de facturare;

V_f – componenta volumetrică pentru consumul de gaze naturale, exprimată în lei/1000 mc;

Q – cantitatea furnizată, exprimată în 1000 mc.

Capitolul X Procedura de stabilire a venitului de baza, a venitului reglementat si de aprobare a preturilor si stabilire a tarifelor reglementate

Art. 142 Venitul de baza, respectiv venitul reglementat pe parcursul perioadelor de reglementare, se aproba prin ordin al presedintelui ANRGN, concomitent cu aprobarea preturilor si/sau stabilirea tarifelor reglementate, pentru fiecare operator care desfasoara activitati reglementate

Sectiunea 1 Procedura de stabilire a venitului de baza

Art. 143 (1) Operatorii licentiati care desfasoara activitati reglementate înainteaza ANRGN fundamentarile privind stabilirea venitului de baza cu cel putin 180 de zile inaintea inceperii perioadei de reglementare.

- (2) Fundamentarile privind stabilirea venitului de baza vor fi insotite de :
- a) toate datele si informatiile necesare pentru sustinerea elementelor de fundamentare;
 - b) evidentele contabile reglementate ECR, pentru ultimul an de activitate, anterior perioadei de reglementare pentru care se fundamenteaza venitul de baza, cu exceptia operatorilor nou licentiati ;
 - c) propunerile privind rata de crestere a eficientei economice a activitatii reglementate pentru perioada de reglementare si formula de ajustare a veniturilor reglementate unitare pe baza elementelor generatoare de costuri;
 - d) propunerile de preturi si/sau tarife reglementate.

Art. 144 Pe baza fundamentarilor si a propunerilor inaintate si a analizei efectuate impreuna cu operatorul, departamentele de specialitate din cadrul ANRGN elaboreaza un raport cuprinzand propunerile pentru stabilirea:

- a) venitului de baza;
- b) ratei de crestere a eficientei economice a activitatii reglementate;
- c) formulei de ajustare a veniturilor reglementate unitare pe baza elementelor generatoare de costuri pentru perioada de reglementare;
- d) preturilor si/sau tarifelor reglementate.

Art. 145 Raportul prevazut la art. 144 se prezinta in Consiliul Consultativ al ANRGN cu cel putin 60 de zile anterior perioadelor de reglementare.

Art. 146 (1) In termen de 7 zile calendaristice de la primirea raportului, Consiliul Consultativ isi exprima punctele de vedere privind acceptarea sau contestarea acestuia, impreuna cu motivarea punctului de vedere.

(2) In cazul in care membrii Consiliului Consultativ nu isi prezinta punctele de vedere in termenul prevazut la alineatul precedent, raportul se considera acceptat.

Art. 147 În cel mult 10 zile de la împlinirea termenului prevazut la art. 146, alin.(1), departamentele de specialitate înaintea Comitetului de Reglementare urmatoarele :

1. Raportul cuprinzând propunerile pentru stabilirea:

- a) venitului de baza;
- b) ratei de crestere a eficientei economice a activitatii reglementate;
- c) formulei de ajustare a veniturilor reglementate unitare pe baza elementelor generatoare de costuri pentru perioada de reglementare;
- d) preturilor si/sau tarifelor reglementate.

2. Punctele de vedere exprimate de Consiliul Consultativ.

Art. 148 (1) Pe baza aprobarii de catre Comitetul de Reglementare a raportului prevazut la art. 147, pct. 1, presedintele ANRGN emite ordinul privind :

- a) stabilirea venitului de baza;
- b) stabilirea ratei de crestere a eficientei economice a activitatii reglementate;
- c) aprobarea formulei de ajustare a veniturilor reglementate unitare pe baza elementelor generatoare de costuri pentru perioada de reglementare;
- d) aprobarea preturilor si/sau stabilirea tarifelor reglementate corespunzatoare venitului de baza.

(2) Ordinul presedintelui ANRGN prevazut la alineatul precedent se publica în Monitorul Oficial al României, Partea I cu cel puțin 15 de zile anterior perioadelor de reglementare si se comunica operatorului interesat în termen de 3 zile de la data emiterii.

Art. 149 (1) În situatia în care Comitetul de Reglementare respinge, în tot sau în parte, raportul privind propunerile de stabilire a venitului de baza, a ratei de crestere a eficientei economice a activitatii reglementate si a formulei de ajustare a veniturilor reglementate unitare pe baza elementelor generatoare de costuri pentru perioada de reglementare, în termen de cel mult 6 luni este elaborat un nou raport.

(2) Membrii Comitetului de Reglementare au obligatia de a justifica respingerea raportului.

(3) Pâna la aprobarea noului venit de baza, venitul reglementat si preturile si/sau tarifele reglementate în vigoare ramân nemodificate, eventualele venituri nerealizate din aceasta cauza urmând a fi recunoscute o data cu aprobarea noului venit de baza.

Sectiunea 2 Procedura de ajustare a veniturilor reglementate

Art. 150 Ajustarea veniturilor reglementate se realizeaza de catre ANRGN pe baza formulelor din prezentele criterii si metode si a parametrilor stabiliti prin ordinul presedintelui ANRGN.

Art. 151 (1) Solicitarile operatorilor pentru ajustarea venitului reglementat aferent unei activitati reglementate, motivate prin aparitia unor costuri neprevazute sau modificarea unor costuri preluate direct, se înainteaza ANRGN cu cel putin 90 de zile anterior inceperii anului din perioada de reglementare, pentru care se stabilesc aceste venituri.

(2) Solicitarile se înainteaza impreuna cu justificarile detaliate.

Art. 152 (1) În situatia în care astfel de elemente de costuri apar ulterior intervalului de timp mentionat la art. 151, alin. (1) sau nu sunt solicitate, cheltuielile vor fi actualizate cu rata inflatiei si vor fi recunoscute odata cu urmatoarea ajustare a venitului reglementat, respectiv la urmatoarea stabilire a venitului de baza.

(2) Nu pot fi înaintate solicitari pentru ajustarea venitului reglementat, motivate prin aparitia unor costuri neprevazute sau modificarea unor costuri preluate direct, daca între momentul înaintarii solicitarii si momentul aparitiei sau modificarii acestor costuri a trecut o perioada de peste trei ani.

Art. 153 Raportul departamentelor de specialitate ANRGN privind propunerile de ajustare a venitului reglementat, precum si propunerile de preturi si/sau tarife reglementate corespunzatoare se înainteaza Comitetului de Reglementare cu cel putin 45 de zile anterior inceperii anului din perioada de reglementare, pentru care se stabileste venitul reglementat.

Art. 154 (1) Pe baza aprobarii de catre Comitetul de Reglementare a raportului prevazut la art. 153, presedintele ANRGN emite ordinul privind :

- a) stabilirea venitului de baza;
- b) aprobarea preturilor si/sau stabilirea tarifelor reglementate corespunzatoare venitului de baza.

(2) Ordinul presedintelui ANRGN prevazut la alineatul precedent se publica în Monitorul Oficial al României, Partea I cu cel putin 15 de zile anterior perioadelor de reglementare si se comunica operatorului interesat în termen de 3 zile de la data emiterii.

Art. 155 (1) În situatia în care Comitetul de Reglementare respinge, în tot sau în parte, raportul privind propunerile de ajustare a venitului reglementat se elaboreaza un nou raport în termen de cel mult 1 luna.

(2) Membrii Comitetului de Reglementare au obligatia de a justifica respingerea raportului.

(3) Pâna la stabilirea noului venit reglementat, venitul reglementat si preturile si/sau tarifele reglementate în vigoare ramân nemodificate, eventualele venituri nerealizate din aceasta cauza urmând a fi recunoscute o data cu aprobarea noului venit reglementat.

Capitolul XI Dispozitii finale

Art. 156 Categoriile de consumatori pentru care se stabilesc diferentiat preturile finale reglementate si tarifele de distributie sunt prevazute în anexa nr. 1, care face parte integranta din prezentele „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”.

Art. 157 Termenii utilizati sunt prezentati în anexa nr. 2, care face parte integranta din prezentele „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”

Art. 158 Activitatile privind racordarea, bransarea si debransarea consumatorilor, precum si constructia instalatiilor de racordare la sistemul de transport si a bransamentelor nu fac obiectul prezentelor „Criterii si metode pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale”. Reglementare acestora, inclusiv tarifele prind realizarea acestor lucrari, sunt reglementate prin regulamentele specifice privind accesul la sisteme.

Categoriile de consumatori
pentru care se stabilesc diferentiat preturile finale reglementate si tarifele de distributie

- A. Consumatori finali conectati direct la sistemul de transport
 - A.1 consumatori finali cu un consum anual de pâna la 124.000 mc
 - A.2 consumatori finali cu un consum anual între 124.000 mc si 1.240.000 mc
 - A.3 consumatori finali cu un consum anual între 1.240.000 mc si 12.400.000 mc
 - A.4 consumatori finali cu un consum anual între 12.400.000 mc si 124.000.000 mc
 - A.5 consumatori finali cu un consum anual de peste 124.000.000 mc

- B. Consumatori finali conectati în sistemul de distributie
 - B.1 consumatori finali cu un consum anual de pâna la 2.400 mc
 - B.2 consumatori finali cu un consum anual între 2.400 mc si 12.400 mc
 - B.3 consumatori finali cu un consum anual între 12.400 mc si 124.000 mc
 - B.4 consumatori finali cu un consum anual între 124.000 mc si 1.240.000 mc
 - B.5 consumatori finali cu un consum anual între 1.240.000 mc si 12.400.000 mc
 - B.6 consumatori finali cu un consum anual de peste 12.400.000 mc

Termeni utilizati

An al perioadei de reglementare	- o perioada continua de 12 luni calendaristice, masurate pe parcursul perioadei de reglementare. Primul an al perioadei de reglementarea începe în prima zi a perioadei de reglementare.
Cantitate distribuita	- cantitatea totala de gaze naturale vehiculate printr-un sistem de distributie, masurata la consumatori si/sau la sistemele de distributie conectate.
Cantitate furnizata	- cantitatea totala de gaze naturale comercializata catre consumatorii finali în baza unor contracte de furnizare.
Capacitate de transport, de distributie sau de înmagazinare	- cantitatea de gaze naturale, masurata în conditii standard de presiune si temperatura, ce poate fi injectata, respectiv livrata prin punctele de delimitare ale unui sistem de transport sau de distributie sau care poate fi stocata într-un sistem de înmagazinare, în conditii de siguranta tehnica si eficienta economica, într-un interval de timp determinat.
Capacitate rezervata	- capacitatea pe care operatorul sistemului se obliga sa o aiba în orice moment disponibila pentru utilizator sau consumatorul final, într-un punct de delimitare al sistemului, respectiv într-un depozit subteran, în conformitate cu prevederile contractului încheiat, exprimata în: <ul style="list-style-type: none"> - 1000 mc/h pentru sistemul de transport; - mc/h pentru sistemul de distributie; - 1000 mc/ciclu complet de înmagazinare pentru depozitul subteran.
Capacitate utilizabila	- capacitatea de transport, de distributie sau a depozitului subteran, pe care operatorul sistemului o poate pune la dispozitia utilizatorilor sau consumatorilor finali, determinata în conditiile reglementarilor specifice
Capitalul de lucru	- suma necesara unui operator pentru asigurarea autofinantarii activitatii pentru o perioada de 30 de zile calendaristice.
Caracteristici tehnice	- totalitatea datelor si elementelor de natura tehnica, specifice unui obiectiv din sectorul gazelor naturale.
Ciclu complet de înmagazinare	- perioada calendaristica continua, care acopera succesiv ciclul de injectie si ciclul de extractie al gazelor naturale dintr-un depozit subteran.
Ciclu de injectie	- perioada calendaristica prevazuta pentru injectia gazelor naturale într-un depozit subteran.
Ciclu de extractie	- perioada calendaristica prevazuta pentru extractia gazelor

	naturale dintr-un depozit subteran.
Consumator final	- persoana fizica sau juridica, româna sau straina care achizitioneaza gazele naturale pentru uzul propriu.
Contract-cadru de furnizare a gazelor naturale	- contract-cadru aprobat de ANRGN, care ca obiect furnizarea gazelor naturale catre consumatorul final, pentru un anumit loc de consum, cu stipularea obligatorie a conditiilor de furnizare si de utilizare a gazelor naturale, a pretului reglementat si a modalitatilor de plata, precum si a celorlalte clauze specifice.
Depozit subteran de înmagazinare	- zacamânt sau parte dintr-un zacamânt etans depletat, acvifer sau salifer, în care se pot stoca temporar gaze naturale sub presiune, la volume programate, în ciclul de injectie si, respectiv, din care se pot extrage aceste cantitati de gaze naturale în ciclul de extractie.
Furnizor Furnizarea reglementata	- titularul unei licente de furnizare - comercializarea gazelor naturale catre consumatorul final în baza unui contract de furnizare si la pret reglementat.
Instalatie de racordare la sistemul de transport	- instalatie realizata între punctul de racordare la sistemul de transport si punctul de delimitare; instalatiile de racordare pot fi: - instalatie de racordare la intrare în sistemul de transport: instalatie realizata între punctul de delimitare dintre producator/furnizor si operatorul sistemul de transport si punctul de racordare la sistemul de transport; - instalatie de racordare la iesirea din sistemul de transport: instalatie realizata între punctul de racordare la sistemul de transport si punctul de delimitare dintre operatorul sistemului de transport si consumator/distribuitor.
Operator	titular al unei licente de transport, de înmagazinare, de distributie sau de furnizare, dupa caz.
Perna de gaze	- cantitatea totala de gaze naturale ce trebuie mentinuta într-un depozit subteran, necesara pentru asigurarea operarii acestuia pe întreaga durata de functionare normala a depozitului.
Punct de delimitare în sistemul de transport	Loc în care instalatiile utilizatorului se delimiteaza ca proprietate de instalatiile operatorului sistemului de transport : a) pentru punctele de injectie în sistemul de transport delimitarea se face : - în cazul gazelor naturale din productia interna, la

	<p>robinetul de iesire din statia/panoul de masurare al producatorului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - în cazul gazelor naturale din depozitele subterane, la robinetul de iesire din statia/panoul de masurare al operatorului de înmagazinare; - în cazul gazelor naturale din import, în locul în care acestea sunt tratate si masurate pentru injectia în sistemul de transport; <p>b) pentru punctele de iesire din sistemul de transport, delimitarea se face :</p> <ul style="list-style-type: none"> - la robinetul de iesire din statia de reglare masurare predare la consumator/operator de distributie; - la locul în care gazele naturale sunt tratate si masurate pentru se exporta;
Punct de delimitare în sistemul de distributie	Loc în care instalatiile utilizatorului se delimiteaza ca proprietate de instalatiile operatorului sistemului de distributie
Racordarea la sistemul de transport	- ansamblul activitatilor necesare pentru realizarea instalatiei de racordare pentru injectia gazelor naturale în sistemul de transport si/sau pentru injectia/extractia în/din depozite subterane si/sau pentru alimentarea unui consumator/sistem de distributie gaze naturale din sistemul de transport.
Sistem de distributie	- ansamblul compus din conducte, instalatii de reglare-masurare, aparate si accesorii, situate între statiile de predare si robinetele de bransament ale consumatorilor racordati la retea de presiune joasa, respectiv pâna la iesirea din statiile/posturile de reglare de la consumatorul racordat la retea de presiune redusa.
Sistem omogen de distributie	- un sistem sau grup de sisteme de distributie învecinate si/sau operate de un singur operator, cu caracteristici tehnice si de operare similare.
Sistem de înmagazinare	- totalitatea instalatiilor tehnologice de suprafata si/sau subterane, precum si depozitul propriu-zis, prin intermediul carora se pot înmagazina ciclic si, respectiv extrage, cantitati de gaze naturale.
Sistem de transport	Ansamblul de conducte magistrale, precum si din toate instalatiile, echipamentele si dotarile aferente, care asigura preluarea gazelor naturale extrase din perimetrele de exploatare sau a celor provenite din import si transportul acestora în regim de presiune înalta în vederea livrării în sistemele de distributie si/sau la consumatorii directi si/sau înmagazinarii/stocarii acestora

Titular al licenței de înmagazinare	- persoana juridică română sau străină autorizată și licențiată, având ca specific operarea unui sistem de înmagazinare subterană și desfășurarea de activități comerciale legate de aceasta.
Titular al licenței de distribuție	- persoana juridică română sau străină autorizată și licențiată, având ca specific activitatea de distribuție a gazelor naturale într-o zonă delimitată.
Titular al licenței de furnizare	- persoana juridică română sau străină licențiată să comercializeze gaze naturale.
Titular al licenței de transport	- persoana juridică română sau străină autorizată și licențiată, având ca specific operarea unui sistem de transport și desfășurarea de activități comerciale legate de aceasta.
Zestrea conductei	- cantitatea totală de gaze naturale ce trebuie menținută într-o conductă, pentru a se asigura presiunea minimă necesară operării acesteia în condiții de siguranță, de echilibru și de calitate a serviciilor de transport
Vârf de consum	- o perioadă continuă de 24 de ore dintr-un an, pentru care este înregistrat cel mai mare consum de gaze naturale.

ORDIN nr. 57/13.12.2007

pentru modificarea si completarea Deciziei nr. 1078/2003 privind aprobarea Criteriilor si metodelor pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale

În temeiul dispozitiilor art. 8 lit. 1) si ale art. 10 alin. (4) si (5) din Legea Gazelor nr. 351/2004 cu modificarile si completarile ulterioare;

presedintele Autoritatii Nationale de Reglementare în Domeniul Energiei emite prezentul ordin:

Art. I – Anexa la decizia presedintelui Autoritatii Nationale de Reglementare în Domeniul Gazelor Naturale nr. 1078/2003 privind aprobarea Criteriilor si metodelor pentru aprobarea preturilor si stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 40 din 19 ianuarie 2004, cu modificarile si completarile ulterioare, se modifica dupa cum urmeaza:

1. Alineatul (1) al articolului 55 va avea urmatorul cuprins:

“Art. 55 – (1) În prima, precum si în a doua perioada de reglementare, pâna la introducerea sistemului de tarifare de tipul „intrare-iesire” prevazut la articolul 48, tariful pentru serviciile de transport prin sistemul national de transport este unic si are o structura binomiala de tipul:

$$T_t = RC_t + V_t$$

unde :

T_t - tariful de transport

RC_t – componenta fixa pentru rezervarea capacitatii în sistemul de transport, exprimata în RON/ 1000 mc/h

V_t – componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport, exprimata în RON/1000 mc”

2. Dupa alineatul (2) al articolului 143 se introduce alineatul (3) cu urmatorul cuprins:

“Art. 143 – (3) În situatia în care fundamentarile privind stabilirea venitului de baza înaintate de catre operatorii licentiatii din sector sunt incomplete sau eronate, acestea vor fi returnate operatorilor pentru completare si modificare. Perioada de 180 de zile necesara pentru analiza documentatiei decurge din momentul primirii formei finale completate si modificate a fundamentarilor.”

3. După alineatul (2) al articolului 151 se introduce alineatul (3) cu următorul cuprins:

“Art. 151 – (3) În situația în care solicitările privind ajustarea venitului de bază înaintate de către operatorii licențiați din sector sunt incomplete sau eronate, acestea vor fi returnate operatorilor pentru completare și modificare, urmând ca perioada de 90 de zile necesară pentru analiza documentației să decurgă din momentul primirii formei finale completate și modificate a solicitărilor.”

Art. II – Compartimentele de specialitate din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, precum și operatorii licențiați din sectorul gazelor naturale, vor asigura aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Art. III – Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**Presedintele
Autorității Naționale de Reglementare
în Domeniul Energiei**

Gergely OLOSZ